

Pristup pravdi

Suočavanje s prošlošću i izgradnja povjerenja za budućnost

2009.-2011. godina

Razvojni program Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini
Projektni dokument

Naziv projekta: *Pristup pravdi: Suočavanje s prošlošću i izgradnja povjerenja za budućnost*

Ishod(i) UNDAF-a: Relevantne institucije na svim nivoima jačaju jednak pristup pravdi i zaštitu i promoviranje ljudskih prava, ravnopravnosti spolova i razvijaju institucijske mehanizme za rješavanje događaja iz prošlosti.

Očekivani učinak (učinci):

Komponenta I: Tranzicijska pravda

Učinak 1: Uspostavljena tehnička i logistička podrška procesima izrade Državne strategije na polju tranzicijske pravde, vođenim od strane vlasti BiH.

Komponenta II: Izgradnja povjerenja

Učinak 2: Povećana pravna osviještenost, pristup besplatnoj pravnoj pomoći i razvijeni komunikacijski kapaciteti pravosudnih institucija i civilnog društva.

Izvršno tijelo: UNDP Bosna i Hercegovina

Provedbene organizacije: UNDP Bosna i Hercegovina

Kratak opis

Cilj projekta je povećati dostupnost pravnih institucija BiH i njihovih usluga standardnim korisnicima suda i sistematski se pozabaviti preostalim izazovima na polju pristupa pravdi žrtava ove države iz sukoba 1992.-1995. godine. Uprkos raznim inicijativama u BiH od potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma 1995. godine u cilju rješavanja kršenja počinjenih u proteklom sukobu, mnoge aktivnosti su obavljane samostalno, nedostajalo je učešće vlasti koje su obimom bile ograničene na određena područja tranzicijske pravde. Na osnovu uspjeha državnih konsultacija na temu tranzicijske pravde, koje je podržao UNDP, vlasti BiH zatražile su od UNDP-a da uspostavi sekretarijat i pruži tehničke savjete novoformiranoj državnoj Radnoj grupi zaduženoj za izradu Državne strategije na polju tranzicijske pravde. Istovremeno, pristup pravdi općenito u BiH biće povećan razvojem strateškog pristupa i podrškom jačanju komunikacijskih kapaciteta sudova, povećanjem pravne svijesti i osiguranjem besplatne pravne pomoći u BiH, s naglaskom na žrtve nasilja zasnovanog na spolu i nasilja u porodici. Jedan od ključnih ciljeva jeste omogućiti zvaničnicima vlasti i pružaocima usluga na svim nivoima da reaguju na odgovarajući način i povećaju svijest javnosti o nasilju zasnovanom na spolu u državi. Ove aktivnosti biće obavljene u partnerskom odnosu s Ministarstvom pravde BiH unutar provedbenog okvira njegove Strategije za reformu sektora pravde, dovršene 2008. godine. Ove dvije komponente programa međusobno se nadopunjuju u okviru aktivnosti na vraćanju povjerenja u institucije BiH.

Trajanje programa: 3 godine
Ključni rezultati (Strateški plan):
Šifra Atlas-a:
Datum početka: Juli 2009. godine
Datum okončanja: Juli 2012. godine
Datum sastanka Savjetodavnog odbora projekta:
Aranžmani upravljanja: Direktno izvršenje (DEX)

Ukupna potrebna sredstva: 5.166.714 USD
Ukupna izdvojena sredstva: 2.691.818 USD (BCPR)
• Redovna: 2.474.896 USD (očekuju se od Ev. kom. u 2010)
• Ostala:
Nefinanciran budžet: nema podataka
Nenovčani doprinosi: -

(Datum)

Ministar pravde

(Datum)

Rezidentni predstavnik UNDP-a

SADRŽAJ

AKRONIMI.....	4
I. ANALIZA SITUACIJE	
1. Uvod.....	5
2. Informacije o inicijativi na polju tranzicijske pravde.....	7
3. UNDP-ov Program tranzicijske pravde i naučene lekcije.....	9
4. Pristup pravdi i stanje u pravosudnom sektoru.....	10
5. Pristup pravdi i nasilje zasnovano na spolu.....	12
6. Izgradnja povjerenja: Potreba za integriranim pristupom.....	13
II. STRATEGIJA	
1. Pregled Programa.....	15
2. UNDP-ov strateški okvir.....	16
3. Strategija na polju tranzicijske pravde	16
4. Strategija izgradnje povjerenja.....	17
5. Strategija na polju ravnopravnosti spolova.....	17
6. Učinci.....	18
III. OKVIR REZULTATA I RESURSA.....	24
IV. GODIŠNJI RADNI PLAN.....	34
V. ARANŽMANI UPRAVLJANJA.....	40
VI. MONITORING I EVALUACIJA.....	42
VII. PRAVNI KONTEKST.....	43
VIII. ANEKSI.....	44
ANEKS 1: ANALIZA RIZIKA	
ANEKS 2: SPORAZUMI O SARADNJI NA PROJEKTU	
ANEKS 3: OPISI POSLA	

AKRONIMI

ACT	:	Projekat zajedničke pomoći mjesnim zajednicama
APR	:	Godišnji izvještaj o projektu
AWP	:	Godišnji radni plan
BCPR	:	Biro za prevenciju krize i oporavak
BiH	:	Bosna i Hercegovina
CO	:	Ured u BiH
CSO	:	Organizacije civilnog društva
DEX	:	Direktno izvršenje
EWS	:	Izvještaji o sistemu za rano upozoravanje
FBiH	:	Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina
FBiH GC	:	Centar za ravnopravnost spolova FBiH
GA	:	Agencija za ravnopravnost spolova BiH
GAP	:	Akcijski plan na polju ravnopravnosti spolova BiH
GBV	:	Nasilje zasnovano na spolu
GEL	:	Zakon o ravnopravnosti spolova BiH
HJPC	:	Visoko sudsko i tužilačko vijeće
ICMP	:	Međunarodna komisija za nestale osobe
ICTJ	:	Međunarodni centar za tranzicijsku pravdu
ICTY	:	Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju
MoJ	:	Ministarstvo pravde
MHRR	:	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
MPI	:	Institut za nestale osobe
OHCHR	:	Ured Visokog komesara za ljudska prava, Ujedinjeni narodi
OSCE	:	Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi
RS	:	Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
RS GC	:	Centar za ravnopravnost spolova RS-a
SBA	:	Standardni osnovni sporazum
SC	:	Upravni odbor
SGF	:	Fond za male grantove
SV	:	Seksualno nasilje
TRC	:	Komisija za istinu i pomirenje
UNCT	:	Ured Ujedinjenih naroda u BiH
UNDAF	:	Okvir Ujedinjenih naroda za pomoć u razvoju
UNDP	:	Razvojni program Ujedinjenih naroda
VAW	:	Nasilje nad ženama

I. ANALIZA SITUACIJE

1. Uvod

- 1.1 Nakon potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma, kojim je okončan sukob iz 1992.-1995. godine u Bosni i Hercegovini (BiH), poduzet je niz mjera na oporavku pogođenih institucija i osiguranju ispravki sukobom izazvanih nepravdi. Prema trenutno raspoloživim procjenama, preko 100.000 građana BiH izgubilo je život tokom sukoba. Nekih 40% ubijenih i nestalih osoba su civili. Preko 2.2 miliona su postali izbjeglice ili interno raseljene osobe. Veliki broj pojedinaca je bilo predmetom nezakonitog pritvaranja, mučenja ili sistematskog silovanja (preko 50.000 žena i djece je sistematski silovano tokom rata u BiH), a značajan dio državne socijalno-ekonomske strukture je uništen.¹ U postdejtonskom periodu, uložen je velik trud u oporavak državne infrastrukture, osiguranje povratka izbjeglica i interno raseljenih osoba, jačanje centralne uprave, osiguranje povrata imovine zakonitim vlasnicima i u razvoj makroekonomske stabilnosti države. Ipak, nasljeđe oružanog sukoba i dalje je vidljivo u nekoliko sektora, što podrazumijeva i stalnu potrebu za jačanjem institucija vladavine prava u BiH.
- 1.2 Od svih regija bivše Jugoslavije, koja se raspala nasilnim putem, a u koje spadaju Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Kosovo, Crna Gora i Srbija, BiH je pretrpjela daleko najviše ljudskih gubitaka i uništenja prirodnih resursa i resursa stvorenih ljudskom rukom. Zbog utjecaja na politički sistem, civilnu strukturu društva i ekonomsku infrastrukturu, period oporavka bi mogao trajati duže vremena, a uklanjanje posljedica i suštinskih uzroka sukoba će zahtijevati veći trud nego u ostalim dijelovima bivše Jugoslavije.
- 1.3 Istovremeno s uspostavom niza sveobuhvatnih mjera kojima će se osigurati pristup građana pravdi, i žene i muškarci širom BiH ostaju ključni izazov u smislu podrške ispunjenju obaveza za pridruživanje Evropskoj uniji (EU). Ovakvi naponi neće samo osigurati osnovu za sistematske ispravke i naknade za nanesene nepravde u prošlosti nego će osigurati i održive mehanizme za pravedno i blagovremeno zadovoljenje pravde za sve, što podrazumijeva i najugroženije kategorije stanovništva i buduće naraštaje. BiH je, 16. 06. 2008. godine, ostvarila važan korak u približavanju evropskim integracijama tako što je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA). Tim činom, vlasti i narod BiH preuzeli su na sebe dalju odgovornost da zajedničkim radom dostignu standarde upravljanja Evropske unije, u što spada i odgovornost podizanja nivoa pristupa svih građana pravdi, i muškaraca i žena. U skladu s tim, Ministarstvo pravde BiH (MoJ) je dovršilo sveobuhvatnu Strategiju reforme pravosudnog sektora u 2008. godini, definirajući pristup pravdi kao jedan od četiri glavna stuba reforme.
- 1.4 Prepoznajući potrebu Bosne i Hercegovine za rješavanjem događaja iz svoje prošlosti na sistematičan i inkluzivan način, Ured UNDP-a u BiH pokrenuo je projekat u BiH, 2006. godine, pod nazivom *Podrška domaćim kapacitetima u tranzicijske pravde u Bosni i Hercegovini*, uz podršku UNDP-ovog Biroa za prevenciju krize i oporavak (BCPR), Vlade Švicarske i Vlade Španije. Glavne aktivnosti UNDP-a u toku prve faze programa na polju tranzicijske pravde u BiH obuhvatile su održavanje prvih državnih konsultacija s više interesnih strana, izradu smjernica za tranzicijsku pravdu u BiH i koordinacija fonda za male grantove koji se dodjeljuju projektima organizacija

¹ Radi detaljnijih brojki žrtava posjetite web stranicu Istraživačko-dokumentacionog centra: <http://www.idc.org.ba/presentation/index.htm>.

civilnog društva na polju suočavanja s događajima iz prošlosti. Druga faza projekta posvećena je konsultacijama na bazi mjesne zajednice u BiH kako bi se osigurao proces izrade strategije na polju tranzicijske pravde koji će obuhvatiti ulazne informacije mjesnih zajednica o konkretnim pitanjima tranzicijske pravde. U završnim fazama svog projekta iz 2008. godine, UNDP BiH je potvrdio svoju predanost nastavku pružanja pomoći vlastima i narodu BiH u jačanju državnog kapaciteta i njihove odgovornosti u procesima tranzicijske pravde:

Do sada je kretanje BiH duž kontinuuma tranzicijske pravde koje se odvijalo u formi postojećih (entitetskih) programa reparacije, procesa ponovnog naimenovanja sudstva (2002.) ili stvaranja Suda BiH (2004.), uveliko bilo predvođeno vanjskim snagama, kao što su Daytonski sporazum i uloga Ureda Visokog predstavnika u provedbi tog sporazuma. Ali, utvrđivanje prave miksture i građe mehanizama na polju tranzicijske pravde potrebnih kako bi BiH napredovala kao država u Evropi, predstavlja pothvat koji, po definiciji, mora „voditi država“ i mora uzeti u obzir pitanja od značaja za sve građane BiH u svim zajednicama.²

- 1.5 U provedbi projekta, UNDP BiH će dobiti podršku kroz Globalni program Vladavine prava UNDP-ovog Biroa za prevenciju krize i oporavak. U skladu s UNDP-ovim Strateškim planom za period 2008. – 2011. i Odlukom Izvršnog odbora UNDP-a prema kojoj vladavina prava predstavlja jednu od ključnih aktivnosti UNDP-a u okviru pružanja podrške demokratskom upravljanju pravosudnim i sigurnosnim sektorom u kriznim i postkonfliktnim situacijama, Biro je restrukturirao svoju Jedinicu za vladavinu prava, pravdu i sigurnost (RoLJS). Biro je, 2008. godine, pokrenuo Globalni program *Jačanja vladavine prava u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama*, koji ocrtava nastavak aktivnosti i usluga UNDP-a na polju unapređenja pravde i sigurnosti u slabo razvijenim državama i državama u tranziciji. Globalni program je posebno usmjeren na:
- a) *Jačanje vladavine prava u okviru ranog razvoja i tokom tranzicije.* Državni partneri (institucije vlasti, civilno društvo i raseljene populacije) biće ojačani kako bi mogli odgovoriti na neposredne potrebe u vezi sa sigurnosnom situacijom, pravdom i nekažnjivošću, istovremeno stvarajući osnovu za razvoj kapaciteta institucija vladavine prava u fazi oporavka.
 - b) *Rješavanje pitanja sigurnosti žena i njihovog pristupa pravdi.* Na osnovu Rezolucije 1325 Vijeća sigurnosti i UNDP-ovog Programa od osam tačaka za jačanje žena i ravnopravnost spolova u prevenciji krize i oporavku, poseban naglasak će biti na osiguranju pristupa pravdi žrtvama seksualnog nasilja i nasilja zasnovanog na spolu (SGBV) i nasilja u porodici.
 - c) *Podrška razvoju kapaciteta institucija vladavine prava.* Tehnička pomoć će biti pružena na polju razvoja kapaciteta ključnih institucija vladavine prava, kao što je sudstvo, Ministarstvo pravde, Tužilaštvo, institucije za provođenje zakona i kazneno-popravne institucije.
 - d) *Podrška tranzicijskoj pravdi.* Podrška će biti pružena državnim partnerima u rješavanju nasljeđa iz prošlosti u smislu kršenja ljudskih prava i humanitarnog prava, istovremeno osiguravajući paralelan razvoj institucija vladavine prava.
 - e) *Promoviranje izgradnje povjerenja i pomirenja.* Posebna pažnja će biti usmjerena na ponovnu izgradnju povjerenja i uspostavu pomirenja. U okviru širokog spektra pomoći, aktivnostima na izgradnji povjerenja će se promovirati dijalog, komunikacija i mirno rješavanje sukoba.

² „Zašto je tranzicijska pravda važna za Bosnu i Hercegovinu?“, autori Christine McNab, Rezydentna predstavnica UNDP-a i John Furinari, Glavni tehnički savjetnik UNDP-a za tranzicijsku pravdu, *Development Times*, izdanje br. 17, Sarajevo: UNDP, 2008. godine.

Globalni program UNDP-a se oslanja na neke najsveobuhvatnije i najinovativnije programe vladavine prava UNDP-a u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama, i uspostavlja tijesne veze između zaštite i vladavine prava, kao i između humanitarne akcije i principa razvoja. UNDP namjerava, na osnovu ostvarenih uspjeha i naučenih lekcija, izraditi konkretne programe za svaku državu na polju jačanja vladavine prava u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama, kako bi se pristup pravdi osigurao svim građanima.

2. Informacije o inicijativi na polju tranzicijske pravde

- 2.1 Proces suočavanja s nasiljem počinjenim u prošlosti uveliko je u toku u BiH i veoma je vidljiv u javnosti, od trenutnih političkih debata, dnevnih novinskih članaka, rasprava o istoriji i rezultata kulture. Ožiljci traumatične prošlosti proganjaju kako javni tako i privatni domen. Prema rezultatima UNDP-ove ankete javnog mnijenja iz 2005. godine, oko pola ispitanika je izjavilo da im je ono što se dešavalo u ratu 1992.-1995. godine lično veoma važno u svakodnevnom životu, dok je 20% njih izjavilo da to jeste važno, ali da pokušavaju nastaviti dalje živjeti.³
- 2.2 U zadnjih 13 godina, BiH je uveliko bila testno tlo za veliki broj međunarodnih, državnih i lokalnih inicijativa u smislu zadovoljenja pravde za žrtve i preživjele, kazneno procesuiranje počilaca i uklanjanje tereta s pleća budućih naraštaja u smislu borbe s nasljeđem iz sukoba u BiH. U zadnjih nekoliko godina, ovakva i slična pitanja se sve više analiziraju kroz leća „tranzicijske pravde“. Učinjeni su napor na uklanjanju nepravdi kroz četiri ključna stuba: a) međunarodno i domaće procesuiranje ratnih zločinaca; b) traženje istine, u što spada i istina o nestalim osobama i njihovoj sudbini, prikupljanje usmene istorije, dokumentiranje i arhiviranje i dijalozi više interesnih strana; c) materijalne i simboličke reparacije, što podrazumijeva i povrat imovine; i d) institucijske reforme s naglaskom na provjere kandidata za javne funkcije i lustraciju.
- 2.3 Nakon neuspjele intervencije u sprečavanju širenja sukoba u regiji, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda je Rezolucijom 827, 25. 05. 1993. godine uspostavilo Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY-Haški tribunal) „kao odgovor na ozbiljna kršenja međunarodnog humanitarnog prava na teritoriji bivše Jugoslavije nakon 1991. godine“. Haški tribunal je prvi takav *ad hoc* tribunal od tribunala u Nirnbergu (1945.-1946.) i Tokiju (1946.-1948.), formiranih nakon Drugog svjetskog rata. Haški tribunal je nadležan za pojedince koji su počinili teške povrede Ženevske konvencije iz 1949. godine, kršenja zakona i običaja rata, genocid i zločin protiv čovječnosti,⁴ ali ne i za organizacije, političke stranke, upravna tijela i druge pravne subjekte. Uprkos nekim ranijim kritikama, posebno u BiH, da nije u mogućnosti obuhvatiti sve glavne počinioce, Tribunal je uspio pritvoriti ili osuditi većinu od 160 svojih optuženika, od kojih su samo Ratko Mladić i Goran Hadžić i dalje na slobodi. U 2008. godini, jedan od dvojice ključnih optuženika, bivši predsjednik Republike Srpske, Radovan Karadžić, uhapšen je u Beogradu i izručen Haškom tribunalu.
- 2.4 U junu 2002. godine, Haški tribunal je objavio svoju namjeru da iz svoje nadležnosti prebaci sve predmete koji se nisu odnosili na glavne političke i vojne ličnosti iz ratova u bivšoj Jugoslaviji u nadležnost državnih sudova u regiji. Ova politika upućivanja prvenstveno je motivirana ciljem Haškog tribunala, pod mandatom Vijeća sigurnosti UN-a, da završi sve istrage do kraja 2004. godine i sva prvostepena suđenja do kraja 2008. godine, a sve žalbe bi trebale biti zaključene do kraja 2010. godine. Zbog neuspjeha Haškog tribunala da finalizira ovaj zastrašujuće težak zadatak

³ Studija o ranom upozoravanju: Pravda, istina i BiH, javna percepcija, Sarajevo: UNDP, 2005. godine.

⁴ Posjeti web stranicu: www.icty.org

u datim vremenskim okvirima, Vijeće sigurnosti UN-a produžava svoj mandat na godišnjoj osnovi naknadnim odlukama. Kao dio svoje izlazne strategije, Haški tribunal postepeno prebacuje ostatak predmeta, koji se odnose na počiniocima srednjeg i nižeg nivoa, u nadležnost domaćih sudova.

- 2.5 Pored toga, od 2003. godine istovremeno se radilo na razvoju kapaciteta domaćih sudova za procesuiranje. Novouspostavljeni Ured registrara ratnih zločina i organiziranog kriminala pri Sudu BiH počeo je procesuirati svoje prve slučajeve ratnih zločina u septembru, 2005. godine. Ured registrara se bavi samo ograničenim brojem predmeta⁵, dok će većina predmeta, možda na hiljade njih, morati biti procesuirana od strane sudova na entitetskom nivou (okružni sudovi u RS-u, kantonalni sudovi u FBiH i Osnovni sud Brčko Dikstrikta). Iako se ulaže velik trud u razvoj kapaciteta Suda BiH, trenutno se ne posvećuje dovoljno pažnje u razvoj potrebnih kapaciteta ovih sudova na entitetskom nivou, kako bi mogli preuzeti pomenutu odgovornost.
- 2.6 U postdejtonskom periodu, stalno se vode rasprave o dodatnim načinima rješavanja događaja iz prošlosti, na primjer kroz uspostavu državnog tijela za traženje istine. Tri odvojene inicijative pokrenute od strane lokalnih organizacija civilnog društva i međunarodnih organizacija da se uspostavi Državna komisija za istinu i pomirenje nisu uspjele iz raznoraznih razloga, ali najvećim dijelom zbog nedostatka političkog konsenzusa o njenoj strukturi i ciljevima. Zbog toga se mnogo bolji rezultati u traženju istine postižu kroz lokalne komisije za istraživanje, dijaloge više interesnih strana u okviru zajednice i lokalne ekspertne panele koji se bave određenim epizodama iz rata. Pored čitave mreže inicijativa lokalnih nevladinih organizacija na ovom polju, postoje dvije organizacije koje su stalno aktivne na polju traženja istine na državnom nivou. Institut za nestale osobe BiH uspostavljen je 2005. godine na državnom nivou kako bi potpomogao proces traženja nestalih osoba. Bivša institucija Federacije BiH, sada Istraživačko-dokumentacioni centar u Sarajevu, postao je državna organizacija civilnog društva, a predstavlja jedan od ključnih resursa za dokumentiranje ratnih zločina, praćenje suđenja i prikupljanje usmene istorije u BiH.
- 2.7 U smislu individualne reparacije, najviše uspjeha se postiže na polju povrata imovine. Na osnovu Odluke iz 1998. godine od strane Ureda Visokog predstavnika u BiH (OHR) i inicijative pokrenute od strane UNHCR-a kao podrške provedbi ovog zakona do kraja 2004. godine, nekih 93 posto od 200.000 neuništenih objekata imovine, za koje je bio podnesen zahtjev za povrat prema imovinskom zakonu, vraćeno je prijeratnim vlasnicima, u usporedbi s 21 posto koliko je vraćeno 2000. godine. Zbog toga se ovaj proces može smatrati završenim. U međuvremenu, desetine hiljada kuća uništenih tokom rata takođe je obnovljeno.⁶ Zakon koji osigurava naknade raznim kategorijama žrtava rata iz 1992.-1995. godine, daleko je manje obuhvatan i dodjeljuje različite beneficije građanima, ovisno u kojem od dva entiteta u BiH žive. Pitanje simboličke reparacije, a posebno uslovi za podizanje memorijala žrtvama, ostaje jedno od najspornijih pitanja javnih debata zbog nepostojanja zakona koji bi regulirao to pitanje u praksi.
- 2.8 Aktivnosti na provjeri kandidata za javne funkcije u BiH izazivaju različite kritike⁷. U početku je Misija UN-a u Bosni i Hercegovini (UNMIBH) nastojala izvršiti provjere policijskih službenika, gdje se uzimao u obzir ratni dosije policijskih službenika u postupku decertifikacije. Međutim, nema dokaza da su te aktivnosti poduzimane na sistematičan način u čitavoj državi, i postoji razlog za

⁵ Ured registrara će se baviti s tri vrste predmeta: a) predmeti prosljeđeni od strane Haškog tribunala, u skladu s Pravilom 11 Pravilnika Haškog tribunala o izvođenju postupka i dokaza (oko 15 optuženika); b) predmeti prosljeđeni od strane Tužilaštva Haškog tribunala, za koje optužnice još nisu podignute (oko 45 osumnjičenika); i c) predmeti koji se smatraju da su u skladu s „Pravilima puta“, koji bi, zbog osjetljive prirode, trebali biti procesuirani na državnom nivou.

⁶ Posjeti web stranicu: http://www.unhcr.ba/protection/plip/pdf/2005/PLIP_08_2005.pdf.

⁷ Vidi *Justice as Prevention: Vetting Public Employees in Transitional Societies* (Pravda kao prevencija: Provjera javnih zvaničnika u državama u tranziciji), autori Alexander Mayer-Rieckh i Pablo de Greiff, Njujork: ICTJ (Međunarodni centar za tranzicijsku pravdu), 2007.

vjerovanje kako je utjecaj tih aktivnosti ograničen: samo 4% policijskih službenika je zaista decertificirano prema ovim kriterijima. Pored toga, u izvještaju Komisije za istraživanje događaja u i oko Srebrenice, sastavljenog prema nalogu Skupštine Republike Srpske, na zahtjev OHR-a, navodi se spisak policijskih službenika koji su navodno bili umiješani u masakr, od kojih je značajan broj njih i dalje aktivno u službi, ali niti jedno otpuštanje nije učinjeno na osnovu ovog izvještaja.

- 2.9 Uprkos čitavom nizu različitih aktivnosti na ispravljanju nepravdi počinjenih u prošlosti, dosadašnji rezultati su različiti i variraju od područja do područja. Postoje četiri međusobno povezana razloga koja su doprinijela takvom ishodu:
- a) Mnogi pokušaji bili su neuspješni jer su činjeni na osnovu odvojene i samostalne strategije, razdvojeno od drugih mehanizama tranzicijske pravde, sveobuhvatnijih intervencija na polju vladavine prava i aktivnosti na institucijskoj i društvenoj transformaciji općenito;
 - b) Zahvaljujući, jednim dijelom, asimiliranoj traumatičnoj prošlosti, i drugim dijelom, društvenoj, političkoj i zakonodavnoj složenosti povezanom s neriješenim pitanjima, inicijative na polju tranzicijske pravde bile su uveliko vezane za određene lokalitete i regije unutar države, zbog čega nisu uspjele na državnom nivou;
 - c) Većinu intervencija do danas obavljale su organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije, bez direktnog učešća predstavnika vlasti.
 - d) Ne postoji jedinstvena strategija na državnom nivou koja bi obrađivala međusobno povezana pitanja u vezi s nepravdama počinjenim u prošlosti i kojom bi se preporučio sveobuhvatan set pravnih lijekova.

3. UNDP-ov Program tranzicijske pravde i naučene lekcije

- 3.1 Uspješna provedba *Podrške domaćim kapacitetima u procesu tranzicijske pravde u BiH* pripremila je tlo za ovaj projekat. Projekat je doživio kulminaciju nakon održavanja odlučujućih konsultacija koje su, po prvi put od završetka rata, predstavljale mjesto na kojem su Ministarstvo pravde i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice uključili civilno društvo u odlučivanje o pitanjima tranzicijske pravde, u stvarnom smislu. Jedan od ključnih rezultata tog dijaloga bio je taj što je vlada preuzela obavezu izrade pravnog okvira za „Državnu strategiju na polju tranzicijske pravde“. Još važnije, od UNDP-a je zatraženo da uspostavi i pruži podršku sekretarijatu koji će biti zadužen za izradu strategije. Ovo je prvi put do sada u istoriji UNDP-a da je zatraženo od njega da preuzme ovakvu ulogu bilo gdje u svijetu.
- 3.2 Izvjestan broj lekcija je naučen tokom održavanja konsultacija, a to su:
- a) Važnost odabira pravog trenutka (timing): Politički osjetljiva priroda tranzicijske pravde stvara važnu dinamiku u smislu provedbe. Uspjeh konsultacija na temu tranzicijske pravde djelomično je postignut zahvaljujući pravom trenutku u kojem su održane u odnosu na održavanje izbora. Odluka UNDP-a o pokretanju projekta u novembru, 2007. godine, datum određen kao sigurna distanca od izuzetno diskutabilnih Izbora 2006. godine, dijelom je razlog njegovog uspjeha. Pored toga, UNDP i njegovi državni partneri okončali su javnu kampanju o tranzicijskoj pravdi i bili domaćini prvom nizu konsultacija na državnom nivou održanih od aprila do juna, 2008. godine, u politički mirnijem periodu prije narednog izbornog ciklusa (avgust-oktobar, 2008. godine). Na kraju, s obzirom na potencijal mnogih preporuka na polju tranzicijske pravde (usklađivanje reparacije na državnom nivou) koje se mogu iskoristiti kao političko pitanje na narednim izborima, važno je pravilno razmotriti pravi trenutak za različite aktivnosti.

b) Obaveza vlasti je ključna: Zvaničnici vlasti BiH pružaju podršku inicijativi na polju tranzicijske pravde. Međutim, civilno društvo snažno kritikuje vlasti zbog nivoa njihovog stvarnog angažmana. Sve dok vlasti nisu nedavno preuzele odgovornost za izradu strategije na polju tranzicijske pravde, povjerenje nije bilo veliko. Ipak, mnogi predstavnici civilnog društva i dalje sumnjaju u stvarne motive predstavnika vlasti i očekuju njihove konkretne korake.

c) Pristupi mehanizmima tranzicijske pravde na temelju ravnopravnosti spolova u državi su od ključnog značaja za inkorporiranje pitanja ravnopravnosti spolova. Postizanje ciljeva pravde, istine, neponavljanja i pomirenja kroz mehanizme tranzicijske pravde zahtijevaće više od pukog „dodavanja žena“ na ovom polju. To znači da moramo ponovo razmisliti o terenu koji čini samo polje, kao i o definicijama pomenutih ciljeva.

4. Pristup pravdi i stanje u pravosudnom sektoru

- 4.1 Jedan od ključnih izazova u BiH jeste nedovoljno utvrđen status jurisdikcija pravosudnih institucija. Obavljanje funkcije u pravosudnom sektoru podijeljeno je među Ministarstvom pravde BiH, entitetskim Ministarstvima pravde (FBiH i RS) i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta. Mnogo je nejasnoća u vezi s potrebom jačanja najviših pravosudnih institucija u državi kao konačnih instanci donošenja presuda. Trenutno ne postoji konsenzus u vezi s uspostavom Vrhovnog suda kao najviše žalbene instance u BiH, a postoje i različita tumačenja pravilne uloge i mandata Ustavnog suda BiH. Pored toga, budžet nižestepnih sudova, kantonalnih sudova u Federaciji BiH i osnovnog suda u RS-u, predmetom je revizije i usvajanja od strane relevantnih kantonalnih i općinskih vlasti, što stvara nejednake uslove rada sudova u različitim dijelovima države. Ovakvi uslovi ne samo što uzrokuju nejednak pristup pojedinaca pravdi, posebno žena, i prilike za „izvlačenje“ što bolje koristi od ovakvog pravosudnog sistema, nego i podrivaju povjerenje građana BiH u punu sposobnost sistema da zadovolji pravdu.
- 4.2 Zbog toga, BiH tek treba uspostaviti održiv i sveobuhvatan sistem pravne pomoći. Odvjetnici koje zapošljavaju sudovi primaju plate sa zaostatkom od nekoliko mjeseci, ako je uopće i prime, a visoki troškovi pravobranilaca su posljedica nedostatka volje da se čak obavijesti tužena strana o njenom pravu na pravobranioca. Iako su neke jurisdikcije u BiH lokalno regulirale dodjelu besplatne pravne pomoći, takva praksa je nedosljedna. Veliki izazov na ovom polju jeste kreirati sveobuhvatan sistem koji osigurava minimum jednakosti pred zakonom za sve građane BiH, istovremeno dozvoljavajući izvjestan stepen fleksibilnosti za okolnosti na lokalnom nivou, a koji je održiv u smislu trenutnih budžetskih ograničenja pravosudnog sektora. Ne postoji jedinstven model najbolje međunarodne prakse u ovom smislu koji bi se mogao direktno primijeniti na BiH.
- 4.3 Nedostatak povjerenja javnosti u pravosudne institucije djelomično proističe iz nedostatka komunikacijskih kapaciteta sudova i tužilaštava. Niti jedan nižestepeni sud ne upošljava osobu u punom radnom odnosu koja se bavi distribucijom informacija. Takođe ne postoji sistematičan i organiziran pristup medijima. U ovakvom vakumu, korisnici suda izvlače relevantne informacije direktno od sudija i tužilaca dodijeljenih predmetu, a koji nisu adekvatno obučeni za odnose s javnošću. Problemi su najakutniji u predmetima koji su intenzivno medijski pokriveni, kao što su ratni zločini, organizirani kriminal, nasilje na temelju spola i nasilje u porodici. Pored toga, ne postoji kontinuiran interes medija za rad sudova. Time mediji zanemaruju značajan uspjeh koji postiže sudstvo ističući samo sporadične izazove s kojima se bore, stvarajući na taj način opću negativnu sliku pravosudnog sistema.

4.4 Državni parlament i entitetski parlamenti usvojili su Zakon o slobodi pristupa informacijama (FOIA)⁸. Ovo je važan zakon koji garantuje minimum standarda na polju odgovornosti i transparentnosti načina na koji javne institucije, u što spadaju i sudovi, obavljaju poslove. Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na sve vrste informacija koje posjeduje bilo koja javna institucija. Prema ovom Zakonu, svaka osoba ili pravna osoba ima pravo na pristup pomenutim informacijama, u skladu s ograničenjima definiranim ovim Zakonom. Javne institucije imaju razne obaveze. Prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama, sud kao javna institucija, je dužan:

- Imenovati službenika za informiranje;
- Izraditi vodič koji opisuje kako dobiti pristup informaciji koju posjeduje sud;
- Izraditi indeksiran registar;
- Izraditi formular za zahtjev informacije.

4.5 Iako nije provedena sveobuhvatna studija o nivou pravne svijesti u BiH, na manjim uzorcima korisnika usluga sudova na modelu 6 kantonalnih i osnovnih sudova otkriven je zabrinjavajući nedostatak pravne informiranosti. Studija koju je proveo USAID, 2006. godine, na bazi 433 ispitanika, pokazuje da 48% njih ne smatra kako sudovi pružaju adekvatne informacije o svojim uslugama, nasuprot njih 36% koji smatraju kako primaju dovoljno informacija. Gotovo polovina ispitanika (48.1%) ne smatra da ih sudovi informiraju adekvatno u vezi s rješavanjem važnih slučajeva u okviru njihovih mjesnih zajednica, a 82.2% ispitanika bi željelo više informacija kada su u pitanju takvi slučajevi⁹.

4.5 Strategija reforme pravosudnog sektora za 2008.-2012., koju je Ministarstvo pravde izradilo uz podršku DfID-a, definira reformski stub pod nazivom Pristup pravdi kroz strateška područja djelovanja u vezi s besplatnom pravnom pomoći i brigom o korisnicima sudova. Opisuje neke od gore pomenutih problema na sljedeći način:

Građani i nevladine organizacije sve više zahtijevaju veću transparentnost i efikasnost u radu institucija pravosudnog sektora. Složeni aranžmani upravljanja državom u kombinaciji sa stalnim fiskalnim ograničenjima uzrokuju nejednak tretman od strane sistema. Loši opći ekonomski uslovi mogu dovesti u pitanje mogućnost fizičkih i pravnih osoba da zakonski ostvaruju svoja građanska i institucijska prava u pravosudnim institucijama u BiH. Ključni faktori u ostvarenju jednakog pristupa pravdi jesu podizanje svijesti javnosti o načinima na koji bi pravosudni sektor morao djelovati, kao i o načinima na koje se može i treba pristupati informacijama. Nepostojanje sveobuhvatnog sistema pravne pomoći za kaznene i građanske predmete treba riješiti i uspostaviti ga kako ekonomski status ne bi mogao spriječiti i onemogućiti građane da ostvare svoja prava pred zakonom.¹⁰

U provedbi projekta Pristup pravdi, UNDP BiH će stupiti u partnerski odnos s Ministarstvom pravde BiH, Ministarstvom pravde RS-a, Ministarstvom pravde Federacije BiH, Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH i Visokim sudskim i tužilačkim vijećem, kao glavnim akterima u okviru provedbe stuba br. 3 Strategije reforme pravosudnog sektora.

⁸ Zakon o slobodi pristupa informacijama (FOIA) usvojen je na sljedeći način:

BiH – novembar, 2000. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 28/00)

Republika Srpska – maj, 2001. godine („Službeni glasnik RS-a” br. 20/01)

Federacija BiH – juli, 2001. godine („Službeni glasnik FBiH”, br. 32/01)

⁹ Vidi izvještaj «Percepcija korisnika usluga suda u 6 općina u Bosni i Hercegovini» USAID, 2006..

¹⁰ Vidi Strategiju reforme pravosudnog sektora, 2008.-2012.

5. Pristup pravdi i nasilje zasnovano na spolu

- 5.1 Među kategorijama građana koje se nalaze na margini pravosudnog sistema zbog svoje socijalno-ekonomske situacije, kategorija žrtava nasilja zasnovanog na spolu je posebno ugrožena. U BiH, aktivnosti vlasti u borbi protiv i prevenciji nasilja zasnovanog na spolu su uglavnom usmjerene na izradu odgovarajućeg pravnog okvira za rješavanje nasilja nad ženama i seksualnog nasilja. *Zakon o ravnopravnosti spolova BiH* usvojen je 2003. godine: član 17. Zakona zabranjuje bilo kakav oblik nasilja zasnovanog na spolu u javnoj i privatnoj sferi, a javne vlasti bi trebale procesuirati svaki takav čin. *Zakon o zaštiti od nasilja u porodici* usvojen je 2005. godine na nivou Federacije BiH. Ovaj Zakon osigurava prevenciju i kažnjavanje nasilja u porodici, kao i zaštitu osobe izložene nasilju. Takođe 2005. godine, usvojen je novi *Zakon o porodici BiH*, i on se djelomično bavi pitanjem nasilja u porodici. U decembru, 2005. godine, *Zakon o zaštiti od nasilja u porodici* usvojen je u RS-u. *Zakon o javnom redu i miru RS-a* takođe sadrži neke odredbe o pitanju nasilja u porodici, zlostavljanja i ugrožavanja sigurnosti drugih osoba.
- 5.2 Nedostatak provedbe i primjene postojećih zakona o zaštiti žena i djece od nasilja vidljiv je širom Bosne i Hercegovine. Ne postoje državne institucije, osim centara za socijalnu skrb, koje pružaju neophodno savjetovanje i pravnu pomoć žrtvama nasilja. Tu ulogu uglavnom ispunjavaju nevladine organizacije uz podršku međunarodnih donatora. Postoji šest aktivnih skloništa (sigurnih kuća) u BiH, koje su osnovale nevladine organizacije u Sarajevu, Mostaru, Bijaču, Modriči, Zenici i Banjoj Luci. Kapacitet ovih sigurnih kuća je oko 100 mjesta. Uglavnom ih finansiraju lokalne nevladine organizacije i međunarodni donatori.
- 5.3 Ne postoje statistički podaci o činovima nasilja nad ženama u porodici. Takvi činovi se i dalje nedovoljno prijavljuju i smatra ih se privatnom stvari. Raspoloživi podaci pokazuju da je nivo nasilja mnogo veći u odnosu na prijavljene incidente nasilja. Komisija za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW – Preporuke za BiH, 2006.) snažno preporuča formuliranje i usvajanje podzakonskih akata i uspostavu relevantnih struktura i institucija potrebnih za provedbu konkretnih mjera na jačanju žena u smislu prijavljivanja incidenata nasilja u porodici. Komisija takođe poziva državne vlasti da prikupljaju podatke o incidentima nasilja nad ženama u porodici i, na osnovu tih podataka, nastave raditi na izradi održivih strategija za borbu protiv ovakvih kršenja ljudskih prava.
- 5.4 Zakonom o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine, usvojenim 2003. godine, uspostavljena je Agencija za ravnopravnost spolova kao državni mehanizam za ostvarenje ravnopravnosti spolova. Agencija je izradila Akcijski plan na polju ravnopravnosti spolova, koji je usvojen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u septembru, 2006. godine. Poglavlje XI ovog Akcijskog plana se odnosi na nasilje nad ženama i definira konkretne zadatke, institucije odgovorne za izvršenje tih zadataka i vremenske rokove. Sve aktivnosti na polju ravnopravnosti spolova u okviru programa će biti obavljene u tijesnoj saradnji s Agencijom za ravnopravnost spolova BiH i s oba entitetska centra za ravnopravnost spolova.
- 5.5 Državne i entitetske vlasti takođe su pokrenule izvjestan broj inicijativa za izradu strategije i njenu provedbu. Na državnom nivou, Strategija za borbu protiv nasilja u porodici, zlostavljanja i seksualnog zlostavljanja izrađena je na temelju entitetskih strategija. Oba entitetska centra za ravnopravnost spolova rade na izradi akcijskih planova za borbu protiv nasilja nad ženama i seksualnog nasilja na temelju ove Strategije. Oba bi trebala biti završena sredinom 2009. godine. Zbog činjenice da je naglasak stavljen na pravne okvire i da nije dovoljno pažnje posvećeno samim žrtvama nasilja, ovim projektom će se pokušati riješiti ta neuravnoteženost. Jedan od razloga zbog kojeg se slučajevi nasilja zasnovanog na spolu ne prijavljuju dovoljno jeste i nedostatak povjerenja u institucije. Žrtve nasilja zasnovanog na spolu suočavaju se s brojnim zaprekama (psihološkim, praktičnim, kulturnim, itd.) koje ih sprečavaju da prijave nasilje, a povjerenje u podršku od strane

institucija je ključni osnov za njih da bi prijavili takav slučaj. Unapređenje pravnih institucija u tom smislu je od suštinskog značaja za izgradnju povjerenja kod ugroženih kategorija građana.

6. Izgradnja povjerenja: Potreba za integriranim pristupom

6.1 Nedostatak povjerenja javnosti u institucije BiH uzrokovan je različitim faktorima, u koje spadaju složeni aranžmani pravosudnih institucija i nejednak pristup pravosudnim institucijama u BiH, neadekvatna provedba zakona o nasilju zasnovanom na spolu i nasilju u porodici, kao i usporen proces rješavanja nepravdi počinjenih tokom proteklog sukoba. Postoje snažni pokazatelji da ovi faktori uzrokuju nizak nivo povjerenja u institucije koje pružaju pravnu i društvenu pomoć, a kao posljedicu toga, slabo učešće građana u zadovoljenju pravde i osiguranju sigurnosti mjesnim zajednicama.

6.2 Nedavno istraživanje javnog mnijenja, urađeno po narudžbi UNDP-a BiH, pod nazivom *Silent Majority Speaks* (Glas tihe većine), pokazalo je kako su pitanja povjerenja, spremnosti na pomirenje i potrebe promoviranja učešća građana tijesno povezana u BiH javnosti. Ovaj izvještaj navodi:

Iako javnost općenito podržava rješavanje nepravdi nanesenih u ratu u BiH, samo mali broj pripadnika BiH društva smatra procesuiranje ratnih zločinaca prioritarnim političkim pitanjem u narednim godinama. Zagovornici programa pomirenja se posebno mogu naći među Bošnjacima-Muslimanima, visoko obrazovanim ljudima, raseljenim osobama i, posebno, među povratnicima. Ove kategorije populacije više vjeruju u institucije na državnom nivou i više su privrženi državi BiH. Iako se čini kako etnička pripadnost ima najviše utjecaja na stav osobe prema pomirenju, obrazovanje, starosna dob i status raseljene osobe istaknuti su takođe kao faktori koji oblikuju njihovo mišljenje. Kao jedan zaključak, podrška programima pomirenja je povezana s povjerenjem u političke organizacije na državnom nivou i identifikacijom kao građanina BiH. Rješavanje događaja iz prošlosti u BiH zbog toga mora biti popraćeno društvenim dijalogom o upravnoj strukturi, kao i o identitetu kao građanina BiH, koji podrazumijeva sve društvene kategorije u BiH. U suprotnom, postoji rizik da neke društvene kategorije budu isključene iz procesa pomirenja, čime se neće stvoriti čvrsta podloga za budući suživot u miru.¹¹

6.3 Ako je izgradnja povjerenja u institucije BiH zaista jedan od ključnih dijelova zagonetke u okviru napora na približavanju zajednica, onda se mora rješavati direktno i na sistematičan način. Kako bi se efektivno rješavali izazovi u vraćanju povjerenja u institucije, aktivnosti bi se trebale obavljati na integriran način. Trebale bi biti utemeljene na sljedećim principima:

- a) sveobuhvatan pristup koji obuhvata pravosudni sektor u cjelini, s dodatnom podrškom više sektora,
- b) osiguranje pristupa pravdi kroz besplatnu pravnu pomoć i dostupnost pravnih informacija širokom spektru populacije, s posebnim naglaskom na žene i ugrožene kategorije,
- c) istovremeno rješavanje nedostataka u zadovoljenju pravde na polju sadašnjih i prošlih nepravdi (oružani sukob) i nasilja zasnovanog na spolu,
- c) državni nivo,

¹¹ Izvještaj *Silent Majority Speaks* (Glas tihe većine), autor *Oxford Research International*, Sarajevo: UNDP, 2008.

Web stranica: www.undp.ba/download.aspx?id=1126.

- d) inicijative vođene od strane vlasti BiH,
- e) inicijative podržane od strane organizacija civilnog društva.

II. STRATEGIJA

1. Pregled projekta i strategija

- 1.1 *Projekat Pristup pravdi* izrađen je na osnovu uspješnog okončanja UNDP-ovog programa *Podrška domaćim kapacitetima u procesu tranzicijske pravde u BiH*, ali proširuje ovaj program u značajnom smislu. Strategija se zasniva na analizi istaknutoj ranije i bavi se tranzicijskom pravdom, dok istovremeno gradi osnovu za povećanje povjerenja u institucije BiH. Cilj projekta jeste produbiti povjerenje u pravne institucije u skladu s međunarodnim standardima i standardima Evropske unije i u skladu s osjećajem za pravdu u državi u širem smislu. Projekat se sastoji od dvije glavne komponente i relevantnih učinaka: Tranzicijska pravda (Učinak 1) i Izgradnja povjerenja (Učinak 2). Treba napomenuti da je pitanje ravnopravnosti spolova prožeto kroz čitav projekat, ali je i podržano izvjesnim brojem odvojenih aktivnosti.
- 1.2 UNDP u BiH će iskoristiti ovaj impuls i kao osnovu uzeti postignuća ostvarena na polju tranzicijske pravde u državi. Dosadašnji rezultati postignuti su u tijesnom partnerskom odnosu s vlastima BiH kroz projekat na polju tranzicijske pravde. Kao rezultat toga, od UNDP-a u BiH je zatraženo od strane vlasti BiH da pruži tehničku pomoć i obavlja funkciju sekretarijata Radne grupe za tranzicijsku pravdu u procesu izrade Strategije na polju tranzicijske pravde. Kako bi osigurao dosljednost i očuvao proces, UNDP je prihvatio ovu inicijativu i sada je spreman raditi na napretku zajedno s vlastima kako bi osigurao blagovremenu podršku. Na osnovu toga, UNDP u BiH i Biro za prevenciju krize i oporavak (BCPR) stupili su u partnerski odnos kako bi osmislili rješenje za Sekretarijat koje će biti predstavljeno vlastima BiH. Ovaj projekat predstavlja okvir unutar kojeg će djelovati Sekretarijat u skladu s rokovima i biti opremljen svim tehničkim vještinama potrebnim za ovaj predstojeći složen i težak zadatak. UNDP u BiH i BCPR se slažu kako je pomoć BCPR-a prvenstveno potrebna u smislu Učinka 1 (Tranzicijska pravda). Ona će osigurati neometan nastavak započetog rada i blagovremen prelaz u drugu fazu. S obzirom na osjetljivu prirodu čitavog procesa, potrebno je osigurati neometan prelazak u narednu fazu.
- 1.3 Istovremeno, UNDP u BiH i predstavnici vlasti (Ministarstvo pravde) stupili su u partnerski odnos u provedbi Strategije za reformu sektora pravde, nakon čega su izradili Strategiju na polju tranzicijske pravde (kroz Učinak 1) i uveli stub Strategije reforme pod nazivom Pristup pravdi (Učinak 2). Ovaj stub je kamen temeljac Strategije reforme. On gradi povjerenje u pravosudne institucije i osigurava brigu za građane BiH. Spajanjem koncepata tranzicijske pravde i pristupa pravdi očekuje se poboljšanje holističkog pristupa povećanju pristupa pravdi u BiH. Za drugu komponentu programa vlasti BiH i UNDP će zatražiti sufinansiranje iz pristupnih fondova Evropske unije ili alternativnih izvora.
- 1.4 I na kraju, u postkonfliktnim okruženjima, održiv razvoj kapaciteta i pravedna samouprava su od suštinske važnosti za dugoročnu stabilnost. Štaviše, naglasak bi trebao biti na razvoju ljudskog kadra i na institucijskoj reformi, usmjeren na najugroženije kategorije populacije. Dalja pažnja bi trebala biti posvećena izradi potrebne legislative kako bi se spriječila diskriminacija i omogućila primjena međunarodnih standarda ljudskih prava. Provedba takvog pravnog okvira zahtijevaće preuzimanje odgovornosti od strane svih ključnih aktera i neovisnost sudstva. Takođe će biti potrebno uspostaviti sisteme besplatne pravne pomoći kako bi se pomoglo i ženama i muškarcima u ostvarivanju pravde, kao i povećati pravnu svijest građana kako bi mogli pratiti rad pravosudnog sistema. Organizacije

civilnog društva takođe igraju važnu ulogu u ovom procesu i jačanje njihovog kredibiliteta i organizacijskih kapaciteta omogućit će im kvalitetnije praćenje pravosudnog procesa.

2. UNDP-ov strateški okvir

- 2.1 Podrška UNDP-a pravosudnom sektoru će biti usklađena s krovnim okvirima državnih politika rada, kao i s Okvirom Ujedinjenih naroda za pomoć u razvoju (UNDAF) za 2010. – 2014. godinu za Bosnu i Hercegovinu (BiH), tekućim Akcijskim planom programa za državu (CPAP) i nacrtom Dokumenta UNDP-ovog programa za državu (CPD) za 2010. – 2014. godinu. Prema ovim strateškim okvirima, očekuje se da će 20% finansijskih sredstava doprinijeti postizanju Milenijumskih razvojnih ciljeva (MDG), posebno razvojnog cilja MDG 3 („Promoviranje ravnopravnosti spolova i jačanje žena“).
- 2.2 Projekat će dati doprinos postizanju UNDAF-ovog Ishoda 1 pod nazivom Demokratsko upravljanje (DG Ishod 1.3), kao i osiguranju vlastima i interesnim stranama jednakog i efektivnog pristupa pravdi i razvoja mehanizama na polju tranzicijske pravde. Ovo će biti postignuto kroz povećanje pravne svijesti građana, i muškaraca i žena, pristupa formalnim i neformalnim načinima zadovoljenja pravde i osiguranja uspostave pravnih okvira. Takođe će osigurati utemeljenost strategije na polju tranzicijske pravde na državnim konsultacijama i odobrenim mehanizmima. Za uspjeh strategije takođe je važno ojačati civilno društvo kako bi moglo učestvovati u procesu odlučivanja i na taj način doprinijeti povećanju odgovornosti vlasti prema javnosti.

3. Strategija na polju tranzicijske pravde

- 3.1 Aktivnosti na polju tranzicijske pravde i izgradnje povjerenja imaju iste ciljeve osiguranja boljeg poštivanja ljudskih prava i realizacije niza zagarantovanih prava, posebno od strane ugroženih kategorija građana. Kako bi se sve ovo postiglo, pravosudni sektor mora biti u poziciji da osigura BiH ispunjenje njenih međunarodnih obaveza. Iako je Ministarstvo pravde ostvarilo značajan napredak na ovom polju, potrebna je dalja reforma i stručno usavršavanje kako bi se moglo odgovoriti na sve veće potrebe. Vidljiva je potreba za daljom specijalizacijom kadra sudova i tužilaštava u širem kontekstu pitanja pristupa pravdi. Samo one dobro osmišljene i usklađene inicijative i programi razvoja kapaciteta mogu osigurati jedinkoobraznost i jednaku primjenu relevantnih zakona i konvencija od strane institucija u BiH. Iako procesuiranje osoba optuženih za ratne zločine predstavlja ključni pokazatelj pristupa pravdi u BiH, državna strategija oporavka od sukoba i široko rasprostranjenih kršenja ljudskih prava mora se pozabaviti i dalekosežnijim društvenim i ekonomskim posljedicama takvih kršenja, tako što će odgovoriti na potrebe društva i ponovo vratiti povjerenje građana u državne institucije.
- 3.2 Strategija na polju tranzicijske pravde podrazumijeva trostruk pristup: a) pružanje tehničkog savjeta i podrške konsultacijskom procesu državne Radne grupe za izradu Strategije na polju tranzicijske pravde; b) razvoj modela koji će odgovarati kontekstu BiH kao okvir za aktivnosti u dva ključna područja, traženje istine i simbolične reparacije; i c) jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u cilju zadovoljenja pravde, u okviru tranzicijske pravde, na lokalnom nivou. U cilju uspješne državne transformacije u smislu rješavanja događaja iz prošlosti, potrebno je osigurati kako vodstvo vlasti BiH u ovom procesu tako i adekvatno učešće i podršku predstavnika civilnog društva. U isto vrijeme važno je i primjenjivati najbolje primjere iz međunarodne prakse na ključnim poljima, koji su adekvatno razmotreni i prilagođeni uslovima u BiH. Alternative modelirane i utvrđene kroz ovaj proces mogu potencijalno poslužiti provedbi Državne strategije u budućnosti.

4. Strategija izgradnje povjerenja

- 4.1 Komponenta izgradnje povjerenja ima dvije svrhe: a) jačanje povjerenja u pravosudne institucije i b) osiguranje boljeg pristupa pravdi za sve građane. Vraćanje povjerenja u javne institucije biće postignuto kroz razvoj kapaciteta pristupnosti institucijama i uslugama, pružanje podrške kapacitetima nevladinog sektora i općenito razvoj boljih uslova za učešće građana u radu i procesima javnih institucija. U smislu ove komponente, radiće se na jačanju komunikacijskih kapaciteta sudova i tužilaštava, povećanju pravne svijesti građana i unapređenju sistema besplatne pravne pomoći. Takođe će se raditi i na povećanju učešća nevladinog sektora u BiH kako bi se doprlo do građana u cilju povećanja njihove pravne svijesti i omogućivanja praćenja rada pravosudnog sektora u BiH. Rezultat komponente Izgradnje povjerenja predstavlja dio strateških ciljeva definiranih Strategijom za reformu sektora pravde (JSRS), koju su izradile institucije vlasti BiH, tj. Ministarstvo pravde i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, i pripisuje se Visokom sudskom i tužilačkom vijeću kao neovisnom tijelu odgovornom za sudstvo. Strateški značaj ove inicijative ne može nikako biti precijenjen jer dopire do građana i najugroženijih kategorija, okuplja nosioce dužnosti i nosioce prava u jačanju instrumenta za pristup pravdi od strane svih. Vlasti, kroz svoje institucije, organizacije civilnog društva i građani, žene i muškarci, formiraće koaliciju radi postizanja cilja boljeg pristupa pravdi u BiH. Ministarstvo pravde BiH i Visoko sudsko i tužilačko vijeće su glavni partneri u ovom pothvatu.
- 4.2 U pogledu uloge nevladinog sektora u pružanju podrške poboljšanju pristupa javnosti pravdi, kapacitet organizacija civilnog društva će biti razvijen tako da će moći preuzeti ulogu povezujućeg faktora između službenika za komunikaciju i javnosti i njenih predstavnika. Trenutno ne postoji aktivan angažman organizacija civilnog društva u pravosudnom sektoru BiH. Ovi ključni elementi će pomoći u izgradnji sistematiziranijeg modela za poticanje aktivnog učešća raznih interesnih grupa u pomenutim procesima, i na taj način osigurati bolju zastupljenost svih dijelova društva, kao i izgradnju kapaciteta tih grupa kako bi mogle efektivnije doprinijeti uspjehu pomenutih procesa. Jedan od postavljenih ciljeva jeste i jačanje uloge civilnog društva na polju pristupa pravdi, posebno po pitanju pravne osviještenosti, kao i njegove uloge u procesu reforme pravosudnog sektora. Time, ovakva inicijativa daje direktnu podršku Strategiji za reformu sektora pravde i doprinosi jačanju kapaciteta institucija vlasti kako bi one mogle efikasnije i efektivnije realizirati ciljeve definirane Strategijom. To bi takođe osiguralo i veću efikasnost u radu i jasniju podjelu nadležnosti među relevantnim pravosudnim institucijama. Štaviše, u kontekstu šire programske strategije, takođe doprinosi i procesu zacjeljivanja ratnih rana i promoviranja stabilnosti u državi. Utvrđeni procesi će biti transparentni i u skladu s međunarodnim standardima i standardima Evropske unije.

5. Strategija na polju ravnopravnosti spolova

- 5.1 Pitanje ravnopravnosti spolova je ugrađeno u program kako bi se osiguralo da su sva pitanja na ovom polju adekvatno riješena u svim aspektima aktivnosti na polju pristupa pravdi, što podrazumijeva zadovoljenje pravde u smislu slučajeva nasilja počinjenih u toku proteklog sukoba, nasilja zasnovanog na spolu danas, kao i nasilja u porodici. Na pitanju nasilja zasnovanog na spolu se posebno radi kroz povećanje pravne svijesti žena o tome kako tražiti pravno zadovoljenje, kroz razvoj kapaciteta pružalaca besplatne pomoći žrtvama nasilja zasnovanog na spolu, kao i kroz razvoj kapaciteta i osiguranje sredstava putem fondova za male grantove za organizacije civilnog društva koje rade s ratnim žrtvama nasilja zasnovanog na spolu. U cilju koordinacije aktivnosti, Savjetnik UNDP-a BiH za ravnopravnost spolova posvetiće 50% svog vremena radu na projektu

Pristup pravdi. Savjetnik će osigurati usklađenost i međusobnu povezanost navedenih aktivnosti i povezati se s državnim i entitetskim mehanizmima na polju ravnopravnosti spolova, kao i s centrima za edukaciju. Savjetnik UNDP-a BiH za ravnopravnost spolova će biti odgovoran za uspostavu potrebnih veza između Akcijskog plana BiH na polju ravnopravnosti spolova i državne i entitetskih strategija borbe protiv nasilja nad ženama, s preporukama Centra za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW) za BiH. Posebna pažnja će biti posvećena provedbi i promoviranju Programa UNDP-a od osam tačaka (2. Poboljšanje pristupa pravdi i 8. Razvoj kapaciteta za društvene promjene). U okviru koordinacije Savjetnika za ravnopravnost spolova, ove aktivnosti će biti spojene s ostalim aktivnostima UNDP-a na području ravnopravnosti spolova i jačanja žena.

6. Učinci

Tranzicijska pravda

Učinak 1: Vlada i druge interesne strane rade na izradi Državne strategije na polju tranzicijske pravde, te operacionaliziraju mehanizme u vezi s tim; Procesu razvijanja Državne strategije na polju tranzicijske pravde, kojima upravlja vlada, pružena potrebna tehnička i logistička podrška.

Nakon uspješne provedbe projekta pod nazivom „Podrška domaćim kapacitetima u procesu tranzicijske pravde u BiH“, vlasti su zatražile od UNDP-a da podrži izradu Državne strategije na polju tranzicijske pravde. Ova strategija će za osnovu imati preporuke i ulazne informacije s državnih konsultacija održanih 04. – 06. 06. u Fojnici. UNDP će pružiti podršku vlastima uspostavom sekretarijata zaduženog za izradu Državne strategije na polju tranzicijske pravde. Izrada strategije će biti potpomognuta dodatnim konsultacijama i ciljanim istraživanjima koja podrazumijevaju komparativnu analizu drugih polja u ovom kontekstu.

Konkretne Aktivnosti

Aktivnost 1.1: Uspostaviti Sekretarijat u cilju pružanja podrške državnoj Radnoj grupi zaduženoj za izradu Državne strategije na polju tranzicijske pravde.

Državni koordinator će predvoditi Sekretarijat, čiji će članovi biti istraživači na polju tranzicijske pravde i stručnjak za proces. Radnim grupama će biti dostupna dodatna vanjska stručna pomoć kako bi osigurali ugradnju najboljih primjera međunarodne prakse u proces izrade.

Sekretarijat će redovno okupljati radne grupe vlasti i, po potrebi, predstavnike civilnog društva u cilju unapređenja četiri stuba strategije: kazneno pravosuđe, kazivanje istine, reparacije (odštete), institucijska reforma. Državne konsultacije će predstavljati važnu strategiju javne kampanje koja će osigurati aktivno učešće civilnog društva u izradi strategije. Prve dvije godine programa biće usmjerene na izradu državne strategije. Državni akcijski plan će biti izrađen u cilju javne prezentacije i početka provođenja strategije tokom treće godine programa.

Kroz čitavu provedbu Projekta biće osiguran minimum ravnoteže na polju ravnopravnosti spolova u odnosu od 70%-30% u sekretarijatu i radnim grupama.

Aktivnost 1.2: Razviti modele traženja istine i reparacije adaptirane za mehanizme tranzicijske pravde koji odgovaraju datom kontekstu.

Kao podrška radu Radne grupe za tranzicijsku pravdu i kao podrška budućoj provedbi Državne strategije, najbolji primjeri međunarodne prakse će biti primijenjeni u ključnim područjima, kao što su traženje istine i simbolične reparacije. Međunarodna stručna pomoć će osigurati primjenu lekcija naučenih u drugim

regijama i omogućiće izradu alternativnih modela koji uzimaju u obzir specifične političke i društvene uslove za rješavanje događaja iz prošlosti BiH.

Od završetka rata, poduzet je izvjestan broj neuspjelih aktivnosti na uspostavi mehanizma za traženje istine. Međutim, na lokalnom nivou, postoje primjeri inovativnih procesa i pristupa rješavanju događaja iz prošlosti. Nažalost, nije izvršena sistematična evaluacija ili revizija ovakvih zahtjevnih aktivnosti na državnom ili entitetskom nivou. Program je osmišljen tako da će započeti temeljitom evaluacijom i revizijom ovog polja. Konačni izvještaj će takođe obuhvatiti čitav niz najboljih primjera prakse u čitavom svijetu koji se mogu primijeniti na uslove u BiH. Cilj je razviti izvjestan broj modela za traženje istine prikladnim za situaciju u BiH.

Tokom druge faze ovog projekta, biće inicirani pilot projekti na temelju evaluacijskog izvještaja na temu traženja istine. Naglasak će biti na inicijativama za traženje istine na lokalnom nivou koje su postigle uspjeh. Biće analizirane uz ulazne informacije civilnog društva i na osnovu njih izradiće se čitav niz modela primjenljivih u BiH. Važno je napomenuti da će čitav niz različitih opcija biti testiran kroz različite modele. Očekuje se da će se ovaj proces, s obzirom na njegov osjetljiv ali potencijalno značajan utjecaj na „rješavanje događaja iz prošlosti“, odvijati s oprezom. To znači da će, ustvari, stvaran proces otpočeti u trećoj godini projekta kako bi se osiguralo dovoljno vremena tokom druge godine projekta za postepen razvoj podrške od strane vlasti i civilnog društva. Radne grupe moraju podržati ove inicijative kako bi osigurale njihovu punu uspješnost.

Slično inicijativama za traženje istine, u BiH nisu obavljena sistematična i sveobuhvatna istraživanja na polju memorijala za žrtve rata. Kao što se i očekuje, memorijali predstavljaju faktore velikih tenzija među različitim grupama građana. U ovom kontekstu memorijali su shvaćeni kao fizičke instalacije (obično skulpture) s ciljem podsjećanja na trenutke rata ili identitet raznih podgrupa ili identiteta pojedinaca u BiH. U rješavanju događaja iz prošlosti, važno je da način na koji su memorijali konstruirani, prikazani ili održavani ne narušavaju buduću političku stabilnost i razvoj. Dokument s informacijama za međunarodnu konferenciju na temu komemorativne prakse biće dovršen tokom druge godine projekta. Na konferenciji će izvještaj biti predstavljen na konkretnim primjerima, a okupiće stručnjake iz čitavog svijeta koji će razmijeniti različita iskustva na ovom polju. Konferencija će poslužiti kao više neutralno „akademsko“ okruženje na kojem će se raspravljati o onome što očito predstavlja krajnje emotivnu i krajnje ispolitiziranu temu. Cilj je omogućiti ključnim akterima da na formalniji način obrade ovu temu. U ovom slučaju, to će vjerovatno podrazumijevati i zakon na državnom nivou koji će regulirati podizanje memorijala kroz državno tijelo sastavljeno od predstavnika svih ključnih konstitutivnih naroda. Još jednom, s obzirom na osjetljivu prirodu ove teme, izvještaj i konferencija predstavljaju važan prvi korak u pokazivanju ključnim akterima da se osjetljiva, ali važna, tema može obrađivati bez izazivanja neprijatnih političkih razmirica.

Nakon razvoja pomenutih modela za traženje istine i simbolične reparacije, u okviru programa će se raditi na primjeni relevantnih preporuka izvještaja. Indikativne aktivnosti mogu podrazumijevati uvođenje i provedbu mehanizama za traženje istine na nivou mjesne zajednice i izradu relevantnog zakona o komemorativnoj praksi.

Aktivnost 1.3 : Ojačati kapacitete civilnog društva za učešće u procesima tranzicijske pravde i podizanja svijesti javnosti.

Iako su gore navedene aktivnosti od ključnog značaja za stvaranje zakonskih uslova za provedbu tranzicijske pravde, takođe je važno uvođenje i praktičnih mjera. Važna lekcija koja je naučena iz konsultacijskog procesa na temu tranzicijske pravde jeste utjecaj i efektivnost malih grantova za pokretanje konkretnih aktivnosti na osnovu preporuka s konsultacija. U skladu s tim uspjehom, predložen je program izdvajanja malih grantova koji će proširiti postojeći program. Međutim, taj program je modificiran na više načina. Kao prvo, 40% finansijskih sredstava biće namjenski izdvojeno za programe

na polju nasilja zasnovanog na spolu. Time će se osigurati da izrada programa na polju rješavanja nasilja nad ženama posluži kao središnji element strategije. Provedba ove strategije će biti realizirana u tijesnoj vezi s postojećim i projektiranim programima na polju ravnopravnosti spolova koje provodi UNDP.

Druge ključna promjena je uvođenje skupa praksi kojim se planira ojačati proces izdvajanja malih grantova. Cilj je uspostaviti skup praksi za stručnjake na polju tranzicijske pravde. Povezivanjem korisnika grantova, ovaj dodatni program će osigurati da se kroz proces izdvajanja malih grantova omogući bolje povezivanje i spajanje (sinergija) projekata i inicijativa. Skup praksi je planiran djelomično kao rezultat procesa konsultacija na polju tranzicijske pravde, gdje su učesnici prepoznali vrijednost kontinuiranog dijaloga i komunikacije na ovu temu.

Treći argument u korist pomenutog programa za male grantove jeste prednost razmjene naučenih lekcija među korisnicima grantova na polju nasilja zasnovanog na spolu. Cilj je osigurati isticanje i rješavanje jedinstvenih izazova u provedbi programa na polju ravnopravnosti spolova i relevantnih programa na polju nasilja zasnovanog na spolu u BiH.

Kao dio sveobuhvatnijih mehanizama ranog upozoravanja uspostavljenih od strane ureda u BiH, biće uspostavljeni formalni mehanizmi za mjerenje povjerenja u pravosudne institucije. Mehanizmi će biti utemeljeni na naprednim tehnikama ispitivanja javnog mnijenja kako bi se pratile promjene u percepciji građana BiH, kako muškaraca tako i žena. Rezultati ankete će poslužiti izvjesnom broju važnih funkcija. Kao prvo, zabilježiće nivo povjerenja u pravosudni sistem. Pokazalo se kako je ovaj faktor ključni pokazatelj povjerenja u kontekstu šireg društva i služi kao efektivan pokazatelj za rano upozoravanje. Jednako je važno i to što će studija poslužiti i kao polazna tačka za evaluaciju utjecaja svih aktivnosti na polju povećanja povjerenja u pravosudni sistem. Iako ova anketa o percepciji javnosti očito sadrži atribute za stvaranje direktne korelacije između projekta i njegovog ishoda, ipak je od ogromnog značaja evaluirati uspjeh kolektivnih aktivnosti na polju reforme pravosudnog sistema i javne kampanje na povećanju nivoa povjerenja u „pravdu“ u širem kontekstu.

U vezi s drugim elementima, javna kampanja (kampanja informiranja javnosti), pokrenuta u prethodnom konsultacijskom procesu na polju tranzicijske pravde, biće predstavljena širom države. Prije njenog lansiranja, biće provedena anketa o svijesti javnosti koja će poslužiti kao polazna tačka za dinamiku kampanje i distribuciju informacija. Cilj kampanje jeste povećati svijest o tranzicijskoj pravdi, kao i inicijativama koje se trenutno odvijaju u državi. Kampanja je ugrađena u druge inicijative radi njihove promocije, ali i radi prikupljanja ulaznih informacija u ključnim trenucima. Inicijativa je utemeljena na multimedijskoj kampanji i emituje se kroz izvjestan broj sofisticiranih TV reklama i kontakt emisija. Reklame počinju scenama iz rata kao uvod u teme tranzicijske pravde i razvoja.

Izgradnja povjerenja

Učinak 2: Institucije vlasti i organizacije civilnog društva razvijaju zakonski okvir za bolji pristup pravdi, i poštivanje ljudskih prava putem povećane pravne svijest, pristupa besplatnoj pravnoj pomoći te razvijenim komunikacijskim kapaciteti pravosudnih institucija i civilnog društva.

Kao što je istaknuto u analizi situacije, nedostaje komunikacija između pravosuđa i javnosti kojoj ono služi. Važno je napomenuti kako se ovo ne odnosi na nedostatak efektivnosti sudova samih po sebi, već na nedostatak razmjene informacija i komunikacije sa zajednicom kojoj služe, posebno na području besplatne pravne pomoći. Učinak 2 bavi se ovim nedostatkom organiziranjem obuke i zapošljavanjem izvjesnog broja aktera u sistemu kako bi se osigurala bolja razmjena informacija i povećala svijest o ključnim pitanjima od interesa za javnost (npr. o ratnim zločinima, organiziranom kriminalu, seksualnom

nasilju zasnovanom na spolu i nasilju u porodici). Konkretno, naglasak je na jačanju komunikacijskih kapaciteta pravosudnih institucija s ciljem povećanja transparentnosti sudskih postupaka.

Komplementarnosti državne Strategije za održavanje reda i mira na nivou zajednice (CBP), koje su imale za cilj unaprijediti zaštitu prava i sloboda svih građana BiH, promovirati jednak pristup pravdi, poboljšati standarde javne uprave, poboljšati operativnu djelotvornost policijskih službi i opremiti ovu državu za pridruživanje Evropskoj uniji, biće obuhvaćene ovim Učinkom i ojačane.

Konkretni aktivnosti

Aktivnost 2.1: Rasporediti službenike za komunikaciju pri sudovima i tužilaštvima, kao i kontakt osobe u organizacijama civilnog društva u odabranim regijama.

Službenici za komunikaciju pri sudovima i tužilaštvima biće smješteni na 3 do 4 lokacije u BiH (3 kantonalna/okružna suda i tužilaštva). U cilju povećanja utjecaja komunikacije sudova i tužilaštava s širom javnošću, takođe je potrebno ojačati mrežu organizacija civilnog društva (s posebnim naglaskom na ženske organizacije civilnog društva) koje su aktivne na polju tranzicijske pravde. Nakon uspostave komunikacijskih kapaciteta pravosudnih institucija, redovni kanali komunikacije s civilnim društvom će biti u funkciji na 3 do 4 lokacije utvrđene na regionalnoj raspodjeli predmeta od posebnog interesa za javnost (ratni zločini, organizirani kriminal, seksualno nasilje zasnovano na spolu, nasilje u porodici). Kontakt osobe imenovane u organizacijama civilnog društva saradivaće sa Službenicima za komunikaciju kako bi angažirali partnere iz lokalne zajednice, povezali se sa Službenicima za komunikaciju i promovirali rezultate postizanja pravne osviještenosti.

Pored povećanja transparentnosti, biće organiziran sadržajan program obuke za niz aktera iz pravosudnog sistema i civilnog društva, s fokusom na nasilje zasnovano na spolu. Važno je istaći kako će ova obuka biti tijesno povezana s aktivnostima koje se vode u okviru Učinka 1.

Aktivnost 2.2: Na viši nivo podići pravnu osviještenost primjenom formalnih i neformalnih kanala, u skladu sa Strategijom za brigu o korisnicima suda.

Glavni zadatak u okviru ove aktivnosti jeste izraditi i provesti Strategiju vođenja kampanje o prioritetima u oblasti pristupa pravdi i o ciljevima podizanja pravne svijesti na viši nivo, usmjerene na 3 do 4 regije, u skladu sa Strategijom reforme na polju tranzicijske pravde i Strategijom brige o korisnicima suda¹². Pored toga, važno je osmisliti i pokrenuti kampanju podizanja pravne svijesti na viši nivo na polju nasilja zasnovanog na spolu kao dio ukupne kampanje informiranja javnosti na polju pristupa pravdi (Program od osam tačaka, 2. Unaprijediti zadovoljenje pravde na polju ravnopravnosti spolova i 8. Razviti kapacitete za društvene promjene), u tijesnoj saradnji s mehanizmima na polju ravnopravnosti spolova u BiH (Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Centar za ravnopravnost spolova RS-a i Centar za ravnopravnost spolova FBiH) i organizacijama civilnog društva. Strategija će obuhvatati jake komponente povećanja pravne svijesti i definirati pravne informacije koje trebaju biti utvrđene kako bi se povećala pravna osviještenost korisnika sudova u ciljanim regijama. Materijali za podizanje pravne osviještenosti će biti dizajnirani na način na koji će odgovarati na pitanja koja se često postavljaju i pružiti informacije o sistemu pravnih lijekova na entitetskom nivou i nivou mjesne zajednice. Pokretanje i predstavljanje u javnosti Strategije i pripremljenih materijala biće obavljeno kroz partnerski odnos sudova, tužilaštava, mehanizama na polju ravnopravnosti spolova u BiH i civilnog društva. Ciljana publika će biti građani kao korisnici suda, a posebno ugrožene kategorije građana, kao što su siromašni, povratnici, žrtve i žene (npr. po jedno domaćinstvo).

¹² Strategija brige o korisnicima suda izrađena je od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Bosna i Hercegovina.

Na kraju, namjera je unaprijediti situaciju u BiH općenito u pogledu realizacije pristupa pravdi i povećanja pravne svijesti. Na taj način, baza podataka legislative službenih glasnika, koja sadrži korpus državnih i entitetskih zakona u BiH će biti ažurirana, poboljšana i održavana s ciljem povećanja pristupa pravdi i pravnoj informaciji za sve građane, i muškarce i žene širom države. Službeni glasnik će omogućiti javnosti općenito, pravnim stručnjacima (sudijama, tužiocima, odvjetnicima), kao i studentima i stranim ulagačima brz pristup tačnim informacijama o relevantnim zakonima BiH, putem integriranog web portala. Cilj je povećati nivo pristupa opće javnosti u BiH informacijama i upotpuniti ukupnu reformu pravosudnog sektora u BiH. Mogućnost traženja punog teksta u bazi podataka u kombinaciji s povećanom pravnom svijesti šire javnosti i medija o dostupnosti baze podataka zakona kroz opsežnu kampanju javnog informiranja, upotrpuniće ove aktivnosti. Na kraju, baza podataka će biti dostupna i kroz proširen link s bazom podataka pravnih repozitorija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Ureda koordinatora reforme javne uprave (PARCO) i sličnih repozitorija, budući da će baza podataka zakona postati sastavnim dijelom pravnih sistema u državi.

Aktivnost 2.3: Izraditi i pratiti provedbu strategije uspostave sistema pružanja pravne pomoći, te razviti kapacitete pružalaca usluga pravne pomoći kako bi ih se osposobilo za rad na predmetima nasilja zasnovanog na spolu i nasilja u porodici.

Ova aktivnost posebno stavlja naglasak na dimenziju ravnopravnosti spolova u smislu upostave službi za pružanje besplatne pravne pomoći u BiH (Program od osam tačaka, 2. Unaprijediti zadovoljenje pravde na polju ravnopravnosti spolova, Preporuke Centra za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW) za BiH br. 14., 25. i 38, Akcijski plan BiH na polju ravnopravnosti spolova, Poglavlje XI). Namjera nije samo razviti kapacitete pružalaca besplatne pravne pomoći općenito, nego i staviti naglasak na nasilje zasnovano na spolu, kao potporu Akcijskom planu BiH na polju ravnopravnosti spolova (GAP) u cilju uspostave struktura i institucija u svrhu jačanja žena kako bi mogle prijavljivati nasilje i tražiti pomoć u slučajevima seksualnog nasilja zasnovanog na spolu, i kao potporu provedbi Zakona o ravnopravnosti spolova BiH¹³. Studija o mogućim modelima besplatne pravne pomoći biće provedena s ciljem utvrđivanja odnosa snaga u smislu na koji način muškarci i žene mogu osvarivati svoja prava, konkretnije, da li i na koji način mogu dobiti uvid u neravnotežu između muškaraca i žena u „pristupu pravdi“. Uvođenjem ove komponente u studiju osiguraćemo osjetljivost predloženog modela besplatne pravne pomoći na pitanje ravnopravnosti spolova i ugradnju mehanizama za ravnopravnost spolova. Ova studija bi trebala odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Tokom izrade strategije za pružanje besplatne pravne pomoći, ko su nosioci dužnosti, kakve su im odgovornosti i da li posjeduju kapacitete za ispunjenje tih obaveza?
- Ko su nosioci prava? Da li posjeduju kapacitete za ostvarenje svojih prava?

Razvojem kapaciteta Centara za edukaciju sudija i tužilaca, mehanizama za ravnopravnost spolova i organizacija civilnog društva na polju organiziranja obuke o besplatnoj pravnoj pomoći, seksualnom nasilju zasnovanom na spolu i nasilju u porodici, naglasak je stavljen na razvoj kapaciteta kako nosilaca prava tako i nosilaca dužnosti, jer se očekuje da će edukacija instruktora imati dodatnu korist. Dalje, razvojem kapaciteta organizacija civilnog društva za pružanje podrške žrtvama seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i nasilja u porodici na polju pristupa pravnim procedurama i uspostavom i rukovođenjem mreže eksperata na polju seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i nasilja u porodici, ovaj program direktno podržava BiH GAP, Poglavlje XI - preporuke Odbora CEDAW-a u vezi s uspostavom

¹³ Zakon o ravnopravnosti spolova, član 17.: „Nadležna tijela vlasti dužna su poduzeti potrebne mjere na eliminaciji i sprečavanju nasilja zasnovanog na spolu u javnom i privatnom životu, kao i primijeniti instrumente za pružanje zaštite, pomoći i naknada žrtvama nasilja“.

relevantnih struktura i institucija potrebnih za provedbu konkretnih mjera na jačanju žena u smislu prijavljivanja incidenata nasilja u porodici.

Iako je sudstvo dužno provoditi vladavinu prava na nepristrasan način, pojedinci koji rade u okviru njega nisu zaštićeni ili izolirani od sistema vrednovanja koji prevladava u društvu. Zbog toga, osmišljavanjem i izradom programa obuke za osoblje državnog suda i pravobranioce na temu besplatne pravne pomoći, seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i nasilja u porodici, takođe unapređujemo kapacitet pravosudnih institucija kako bi principi ravnopravnosti spolova mogli biti u potpunosti ugrađeni u njihove presude (BiH GAP, Poglavlje XI, član 1.7).

I. Okvir rezultata i resursa

I Planirani ishod kako je to utvrđeno u Okviru rezultata i resursa programa za državu:					
UNDAF ishod (nacrt)					
1.2: Nadležne institucije na svim nivoima jačaju mehanizme za ravnopravan pristup pravosuđu i zaštitu i promoviranje ljudskih prava te razvijaju institucionalne mehanizme za rješavanje događaja iz prošlosti					
Pokazatelji ishoda, kako je to utvrđeno u Okviru rezultata i resursa programa za državu, uključujući tu i polazni osnov i ciljeve:					
Relevantno polje na koje se odnosi ključni rezultat (iz strateškog plana za period od 2008. do 2011. godine):					
Partnerska strategija					
Naziv i šifra projekta (Identifikacijski broj utvrđen u okviru informacionog sistema ATLAS):					
PLANIRANI UČINCI	PLANIRANI UČINCI ZA (GODINU)	INDIKATIVNE AKTIVNOSTI	ODGOVORNI ZA REALIZACIJU	DOPRINOSI (u USD)	
Učinak 1: Vlada i druge interesne strane rade na izradi Državne strategije na polju tranzicijske pravde, te operacionaliziraju mehanizme u vezi s tim; Procesu razvijanja Državne strategije na polju tranzicijske pravde, kojima upravlja vlada, pružena potrebna tehnička i logistička podrška.	1. GODINA: Pružena podrška osnivanju Radne grupe za tranzicijsku pravdu (u čijem su sastavu ravnopravno zastupljeni predstavnici oba spola). Osnovan Sekretarijat Radne grupe za tranzicijsku pravdu koji funkcionira neometano.	AKTIVNOST 1.1 Podrška Ministarstvu pravde Uspostava Sekretarijata u cilju pružanja podrške Radnoj grupi Vlade zaduženoj za izradu državne Strategije na polju tranzicijske pravde. Pod-aktivnosti: 1.1.1 Izrada koncepta rada Sekretarijata osnovanog u cilju pružanja podrške Radnoj grupi koju je oformilo Ministarstvo pravde za potrebe izrade državne Strategije na polju tranzicijske pravde.	UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	71300 Lokalni konsultant - inicijalna podrška	10,000
				72500 Uredski materijal	8,000
				73100 Najam CP (2p36m370\$)	26,640
				74500 Bankovne i druge provizije	15,000
				72100 Preduzeće podizvođač	5,000
71600 Troškovi putovanja (30p4d174\$)	21,630				
	2. GODINA: Uspostavljeni su radni procesi za izradu Nacrta	1.1.2 Sazivanje sastanka između članova Radne grupe i ključnih strateških partnera u svrhu planiranja,	UNDP i Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava		

<p><u>Polazni osnov:</u></p> <p>Ne postoji strateški pristup pitanjima tranzicijske pravde na državnom nivou.</p>	<p>državne strategije za tranzicijsku pravdu.</p>	<p>kako bi se izradio plan aktivnosti za 12 mjeseci.</p> <p>1.1.3 Zapošljavanje službenike Sekretarijata uključujući (Vidi Dodatak 1 koji sadrži obrazac opisa poslova): (1) izvršilac na poziciji: viši lokalni koordinator / istraživač koji vrši nadzor nad radom Sekretarijata, (2) izvršioca na poziciji: istraživač za tranzicijsku pravdu, (1) izvršilac na poziciji: analitičar/ stručnjak za procese.</p>	<p>izbjeglice</p> <p>UNDP</p>	<p>74200 Troškovi prijevoda (4d8h100KM)</p> <p>71400 Lokalni koordinator za istraživanje (1) (36mSB4/1)</p> <p>71400 Istraživač (1) (33mSB3/3) + (1) (33mP3/1-ALD)</p> <p>71400 Suradnik za procese (1) (33mSB3/3)</p> <p>71600 Ukupni troškovi putovanja</p>	<p>2,300</p> <p>113,760</p> <p>299,310</p> <p>97,020</p> <p>30,000</p>
<p><u>Pokazatelji:</u></p> <p>Izrađena državna Strategija na polju tranzicijske pravde i Akcijski plan za provedbu Strategije.</p>	<p>3. GODINA:</p> <p>Izrađen je plan provedbe predloženih politika rada.</p>	<p>1.1.4 Sazivanje redovnih koordinacijskih sastanaka i sastanaka radne grupe.</p> <p>1.1.5. Promocija i objavljivanje Državne strategije na polju tranzicijske pravde</p> <p>1.1.6 Konsultacije na nivou države i komunikacija sa građanima na temu Državne strategije*</p> <p>1.1.7 Eksterna tehnička ekspertiza u cilju pružanja podrške radnoj grupi</p>	<p>UNDP i Ministarstvo pravde</p> <p>Vijeće ministara BiH, UNDP</p> <p>UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice</p> <p>UNDP i XX</p>	<p>72400 Komunikacije</p> <p>74200 Štampa/oglašavanje (4p)</p> <p>72800 IT oprema (6PC, 1print) 4+PM, Pass</p> <p>73100 Najam CP-a (36m4p370\$)</p> <p>72100 RLA (2y12meet50p250KM)</p> <p>72100 Podugovoreni sastanci (2y6meet2d50p50\$)</p> <p>74200 Štampanje (ukupni iznos)</p> <p>74200 Štampanje publikacija i odnosi sa javnošću</p> <p>72100 Zvanična promocija</p> <p>72100 Podugovaranje manifestacije zvanične promocije</p> <p>72100 Konsultativni sastanci</p> <p>71300 Lokalni konsultant</p> <p>74200 Troškovi štampanja</p>	<p>6,900</p> <p>3,200</p> <p>13,600</p> <p>53,680</p> <p>235,000</p> <p>60,000</p> <p>10,000</p> <p>20,000</p> <p>10,000</p> <p>10,000</p> <p>80,000</p> <p>20,000</p> <p>5,000</p> <p>150,000</p>
				<p>UKUPNO : (USD)</p>	<p>1,306,040</p>
<p>1. GODINA:</p>		<p>AKTIVNOST 1.2 Razvijanje modela traženja istine i reparacije za mehanizme tranzicijske pravde koji</p>			

<p><u>Polazni osnov:</u> Nepostojanje adekvatnih mehanizama za evaluaciju i analizu naučenog u kontekstu lokalnih inicijativa traženja istine.</p> <p>Nedostatak tehničkog znanja u oblasti izrade propisa o izgradnji memorijalnih centara posvećenih žrtvama sukoba.</p>	<p>Naučeno – Modeli traženja istine razvijeni na osnovu lokalne i međunarodne najbolje prakse - Alternativni mehanizam traženja istine u odnosu na lokalnu Komisiju za pomirenje (RC).</p> <p>2. GODINA: Naučeno – Reparacija Modeli razvijeni na osnovu lokalne i međunarodne najbolje prakse – Propisi u vezi sa memorijalnim centrima i komemorativnim manifestacijama.</p>	<p>odgovaraju datom kontekstu</p> <p>Pod-aktivnosti: 1.2.1 Pronalaženje i zapošljavanje stručnjake: (1) izvršilac na poziciji: međunarodni stručnjak sa iskustvom u drugim sličnim procesima, (1) izvršilac na poziciji: međunarodni stručnjak koji poznaje prilike u BiH, i (1) izvršilac na poziciji: lokalni stručnjak;</p> <p>1.2.2 Izrada studije prethodnih i postojećih mehanizama traženja istine u BiH i izrada izvještaja kojim će se precizirati stečena iskustva i predložiti tri moguća modela koji odgovaraju prilikama u BiH;</p>	<p>UNDP</p> <p>UNDP</p> <p>UNDP</p> <p>UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice</p> <p>UNDP, Vlada,</p>	<p>71200 Međunarodni ekspert (2p35d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p35d250\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica 71400 Voditelj projekta (1p36mSB4/2) 71400 Pravni analitičar (1p36mNOB-FT) 73400 Vozilo najam i korištenje</p> <p>71200 Međunarodni konsultant (2t2p15d750\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica</p> <p>72100 Podugovorena radionica 74200 Troškovi štampanja</p> <p>71200 Međunarodni ekspert (1p25d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p30d250\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica</p> <p>72100 Podugovorena konferencija</p>	<p>52,800</p> <p>8,750</p> <p>17,620</p> <p>132,300</p> <p>171,000</p> <p>30,000</p> <p>45,300</p> <p>16,100</p> <p>15,000</p> <p>10,000</p> <p>18,900</p> <p>7,650</p> <p>8,460</p> <p>72,000</p> <p>22,950</p>
<p><u>Pokazatelji:</u> Modeli alternativnih inicijativa traženja istine na lokalnom i državnom nivou razvijeni su i testirani putem provedbe pilot programa.</p>	<p>3. GODINA: Pilot programi / modeli i/ili</p>	<p>1.2.3 Distribucija izvještaja i stečenih iskustava u zemljama regije kao i globalno.</p> <p>1.2.3 Pronalaženje i zapošljavanje eksperata: (1) izvršilac na poziciji: međunarodni ekspert za memorijalne spomenike i sa njima povezane propise, i (1) izvršilac na poziciji: lokalni ekspert;</p> <p>1.2.4 Međunarodna konferencija o memorijalnim centrima i simboličnim oblicima reparacije.</p> <p>1.2.5 Provedba preporuka Istraživanja o</p>	<p>UNDP</p> <p>UNDP</p> <p>UNDP</p> <p>UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice</p> <p>UNDP, Vlada,</p>	<p>72100 Podugovorena radionica 74200 Troškovi štampanja</p> <p>71200 Međunarodni ekspert (1p25d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p30d250\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica</p> <p>72100 Podugovorena konferencija</p> <p>71300 Lokalni konsultanti</p>	<p>15,000</p> <p>10,000</p> <p>18,900</p> <p>7,650</p> <p>8,460</p> <p>72,000</p> <p>22,950</p>

Pruženi su tehnička pomoć i obuka u cilju razvoja kapaciteta za izradu propisa o memorijalnim centrima posvećenim žrtvama sukoba.	projekti/manifestacije realizirani su u skladu sa dogovorom sa Radnom grupom.	praksi traženja istine, uključujući tu i indikativne aktivnosti kao što su kompilacija usmene historije, konsolidiranje arhivske građe i dijalog između više učesnika.	organizacije civilnog društva	(3p30d250\$) 71600 Troškovi putovanja 72100 Podugovaranje Konferencijski prostor	4,328 10,000
		1.2.6 Realizacija zaključaka konferencije o simboličnim oblicima reparacije, uključujući tu i indikativne aktivnosti poput izrade propisa i održavanja konsultacija između više učesnika (uz ravnopravnu zastupljenost pripadnika obaju spolova).	UNDP, Vlada, Organizacije civilnog Društva	71200 Međunarodni konsultant (1p20d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p25d250\$) 71600 Troškovi putovanja 72100 Podugovaranje Konferencijski prostor	15,150 6,400 7,590 10,000
		1.2.7 Srednjoročna evaluacija.	UNDP	71600 Troškovi putovanja i dnevnica (2 IC10d)	18,760
				UKUPNO: (USD)	701,058
Polazna osnova:	1. GODINA: Početna studija o sistemu ranog upozoravanja koja u obzir uzima pitanja ravnopravnosti spolova osmišljena je, provedena i objavljena u cilju utvrđivanja pokazatelja. II faza Fonda za male grantove je realizirana.	AKTIVNOST 1.3 Jačanje kapaciteta civilnog društva za učešće u procesima tranzicijske pravde i podizanja svijesti javnosti. Pod-aktivnosti: 1.3.1 Upravljanje i pružanje podrške provedbi programa za male grantove u cilju jačanja Strategije na polju tranzicijske pravde i/ili procesa dogovaranja. Preostalih 40% sredstava grantova biće usmjereno na pitanja u vezi sa nasiljem zasnovanom na spolu, u okviru aktivnosti 6.7 (*).	UNDP	71400 Asistent za realizaciju projekta (1p36Msb3/1) 72600 Fond za male grantove 73100 Najam CP-a (1p36m370\$) 74200 Komunikacije 74500 Bankovne i ostale provizije	79,992 210,000 13,320 5,400 5,000
	2. GODINA:	1.3.2 Organiziranje radionica na temu	UNDP	72100 Podugovorena radionica	10,000

Potrebno je provesti ispitivanje početnog stanja na samom početku realizacije projekta.	Evaluacija i postepeno gašenje Fonda za male grantove i prijenos ostvarenih rezultata na Vladu.	stečenih iskustava za organizacije civilnog društva korisnice grantova i uspostava standardne prakse rada.		71600 Troškovi putovanja 74200 Troškovi štampanja	5,000 2,000
Pokazatelji: Znanje građana o procesima tranzicijske pravde obogaćeno je u odnosu na prethodni ciklus istraživanja javnog mnijenja. Razvijeni su kapaciteti organizacija civilnog društva za provedbu lokalnih projekata tranzicijske pravde, kako je to utvrđeno tokom praćenja i evaluacije fondova za male grantove.	Organizacije civilnog društva raspoložu potrebnim kapacitetima za provedbu aktivnosti sveobuhvatnog pregleda programa. 3. GODINA: Provedena je i objavljena naknadna studija sistema ranog upozoravanja u cilju mjerenja napretka ostvarenog u odnosu na utvrđene pokazatelje.	1.3.3 Organiziranje posebne radionice o stečenim iskustvima za organizacije civilnog društva korisnice grantova za realizaciju programa u vezi sa nasiljem zasnovanim na spolu.	UNDP	72100 Podugovorena radionica 71600 Troškovi putovanja 74200 Troškovi štampanja	10,000 5,000 2,000
		1.3.4 Praćenje javnog mnijenja u vezi sa tranzicijskom pravdom, povjerenjem građana u pravosudne institucije i poznavanjem propisa 2009 (1 Sistem ranog upozoravanja)	UNDP	72100 Pod-ugovoreni Sistem ranog upozoravanja	36,000
		1.3.5 Pokretanje naknadne kampanje komunikacije sa građanima, izrada i distribuiranje video materijala nastalih tokom realizacije 1. faze projekta tranzicijske pravde.	UNDP	72100 Podugovorena kampanja informiranja javnosti	100,000
				UKUPNO: (USD)	483,712
Učinak 2: Institucije vlasti i organizacije civilnog društva razvijaju zakonski okvir za bolji pristup pravdi, i poštivanje ljudskih prava putem povećane pravne svijesti, pristupa besplatnoj pravnoj pomoći te razvijenim komunikacijskim kapaciteti pravosudnih institucija i	1. GODINA: Postoje komunikacijski kapaciteti sudova/tužilaštava, a zadužene su i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva.	AKTIVNOST 2.1 Raspoređivanje službenika za komunikaciju pri sudovima i tužilaštvima kao i kontakt osoba u organizacijama civilnog društva u odabranim regijama. Pod-aktivnosti: 2.1.1 Zapošljavanje i raspoređivanje službenike za komunikaciju, te osiguranje potrebne opreme u 3 kantonalna/okružna suda i tri kantonalna/okružna tužilaštva u FBiH i RS.	UNDP, HJPC, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo pravde FBiH, kantonalne vlasti, organizacije civilnog društva i centri za edukaciju sudija i tužilaca.	71400 Koordinator tima za pristup pravdi (1p36mSB4/1) 71400 Službenici za komunikacije (6p30mSB3/2@83%) 71400 Koordinator obuke (1p30mSB3/2) 72100 Podugovorena restauracija 72200 Namještaj 72800 IT oprema (6p)	113,760 387,000 77,400 90,000 4,500 12,600

<p>civilnog društva.</p> <p>Polazni osnov: Nepostojanje informacija dostupnih javnosti i stručnjaka za komunikaciju u tužilaštvima i kantonalnim/okružnim sudovima. Ne postoji sistem za pružanje pravne pomoći.</p>	<p>Uspostavljena je mreža za komunikaciju sa građanima u kojoj su ravnopravno zastupljeni predstavnici obaju spolova.</p> <p>2. GODINA: Razvijena i dostupna sredstva za podizanje svijesti građana o propisima u ciljanim zajednicama. Razvijeni kapaciteti organa pravosuđa koji osiguravaju transparentnost u sudskim procesima i odnosima sa javnošću.</p>	<p>2.1.2 Zapošljavanje i raspoređivanje 3 kontakt osobe u organizacijama civilnog društva te osiguranje potrebne opreme kako bi se mobilizirali akteri u lokalnim zajednicama, uspostavio kontakt sa službenicima za komunikaciju te distribuirali i promovirali rezultati pravne osviještenosti.</p> <p>2.1.3 Organiziranje obuke za službenike za komunikaciju i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva u oblasti primjene tehnika u vezi sa predmetima ratnih zločina, organiziranog kriminala, nasilja zasnovanom na spolu i porodičnog nasilja.</p>	<p>72400 Komunikacije 8,500</p> <p>74200 Troškovi objavljivanja 1,500</p> <p>72600 Grantovi za NVO-e 360,000</p>	
<p><u>Pokazatelji:</u> Službenici za komunikacije zaposleni su u sudovima/tužilaštvima, te su uspostavljeni redovni kanali komunikacije sa civilnim društvom u četiri kantona/regije na osnovu regionalne raspodjele predmeta od posebnog interesa za javnost (ratni zločini, organizirani kriminal, seksualno nasilje zasnovano na spolu, porodično nasilje).</p>	<p>3. GODINA: Na viši nivo su podignuti i pristup pravdi i poznavanje propisa među građanima kao i transparentnost u radu sudova u ciljanim zajednicama.</p>	<p>2.1.4 Podizanje svijest organa pravosuđa o funkcionalnim prednostima razvoja komunikacijskih kapaciteta, putem provedbe studijskog putovanja i konferencije koja bi uslijedila nakon okončanja studijskog putovanja.</p> <p>2.1.5 Obuka za predavače u oblasti tehnika koje se primjenjuju na polju odnosa pravosudnih organa sa</p>	<p>71200 Međunarodni eksperti (2p10d500\$) 10,300</p> <p>71300 Lokalni moderator (1p10d250\$) 2,650</p> <p>71600 Troškovi putovanja 6,004</p> <p>72100 Podugovorena obuka 7,000</p> <p>74200 Troškovi štampe 2,000</p> <p>71600 Studijsko putovanje (20p5d680\$) 68,000</p> <p>72100 Naknada domaćina 5,000</p> <p>71200 Međunarodni ekspert (2p4d500\$) 4,300</p> <p>71600 Troškovi putovanja 3,964</p>	

Kapaciteti za pružanje usluga obuke u oblasti odnosa sa javnošću razvijeni su i dostupni u okviru programa obuke koju pružaju centri za edukaciju sudija i tužilaca.		javnošću.		72100 Podugovorena obuka	5,000
		2.1.6 Pružanje podrške centrima za edukaciju sudija i tužilaca u realizaciji probne obuke.		74200 Prijevod i štampa	3,304
				72100 Podugovorena obuka	5,000
				UKUPNO: (USD)	1,177,782
<p><u>Polazni osnov:</u></p> <p>Potrebno je provesti ispitivanje početnog stanja na samom početku realizacije projekta.</p> <p><u>Pokazatelji:</u></p> <p>Stupanj poznavanja propisa i transparentnosti sudskih postupaka podignut je na viši nivo u četiri regije, zahvaljujući partnerstvu u distribuciji informacija pravne prirode koje je</p>	<p>1. GODINA:</p> <p>Razvijene su strategije komunikacije u oblasti pristupa pravdi kao i materijali koji sadrže informacije pravne prirode.</p> <p>2. GODINA:</p> <p>Realizirane su strategije komunikacije u oblasti poznavanja propisa.</p> <p>3. GODINA:</p> <p>Strategije komunikacije provode se u praksi, a komunikacijski kapaciteti preneseni su na sudove/tužilaštva i mreže</p>	<p>AKTIVNOST 2.2 Poboljšanje pravne osviještenosti primjenom formalnih i neformalnih kanala komunikacije, u skladu sa Strategijom za brigu o korisnicima suda.</p> <p>Pod-aktivnosti:</p> <p>2.2.1 Zapošljavanje i raspoređivanje lokalnih stručnjaka za komunikaciju u cilju izrade i provedbe strategija komunikacije u oblasti pristupa pravdi i poznavanja propisa, a u skladu sa odredbama Strategije za brigu o korisnicima usluga suda. Pružanje ulaznih informacija za potrebe kampanje komunikacije sa građanima u oblasti tranzicijske pravde.</p> <p>2.2.2 Zapošljavanje i raspoređivanje lokalnih pravne eksperata kako bi pružili pomoć u izradi strategije podizanja svijesti o potrebi poznavanja propisa kao i pomogli u izradi materijala koji sadrže informacije pravne prirode.</p> <p>2.2.3 Organiziranje javnih manifestacija i distribucija materijala sa informacijama pravne prirode.</p> <p>2.2.4 Organiziranje medijske kampanje. (*) vidi AKTIVNOST 3.5</p>	UNDP, organizacije civilnog društva, agencija za odnose s javnošću	<p>71400 Suradnik za odnose s javnošću (1p33mSB3/2)</p> <p>71400 Pomoćnik za realizaciju programa/finansije IPA (1p36mSB3/1)</p> <p>72400 Komunikacije (PC)</p> <p>72800 IT oprema (4p-PC, PA, PR and TC)</p> <p>73100 Najamnina i režijski troškovi (4p36m370\$ - PC, PA, PR and TC)</p> <p>71400 Lokalni suradnik za pravna pitanja (1p20mSB3/3)</p> <p>72800 IT oprema (1p)</p> <p>73100 Najam i režijski troškovi (1p)</p> <p>72100 Podugovorene prostorije</p> <p>74200 Troškovi štampe</p>	<p>85,140</p> <p>79,992</p> <p>1,800</p> <p>8,400</p> <p>53,280</p> <p>58,800</p> <p>2,100</p> <p>7,400</p> <p>12,000</p> <p>10,000</p>

<p>uspostavljeno između sudova/ organizacija civilnog društva.</p> <p>Podizanje na viši nivo svijesti građana kao i obima upotrebe baze podataka <i>Službenog lista</i>.</p> <p>U cijeloj zemlji na viši nivo je podignuta opšta pravna osviještenost građana.</p>	<p>organizacija civilnog društva.</p>	<p>2.2.5 Nadogradnja i održavanje, podrška pravnog eksperta u nadogradnji baze podataka <i>Službenog lista</i> i to onog njegovog dijela koji sadrži cjelokupnu zakonsku građu države BiH i njenih entiteta.</p>		71300 Lokalni ekspert za IT (1p30mSB3/2)	77,400
		<p>2.2.6 Izrada i pokretanje kampanje podizanja svijesti o nasilju zasnovanom na spolu.</p>		72100 Podugovor za informiranje javnosti 72100 Podugovor za promociju	50,000 5,000
		<p>2.2.7 Konačna evaluacija programa</p>	UNDP	71200 Međunarodni konsultant (1p20d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p20d250\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica (2 IC and 1NC)	15,150 5,150 12,520
	<p>1. GODINA:</p> <p>Na osnovu postojećeg zakonskog okvira razvijeni su Strategija za uspostavu sistema za pružanje pravne pomoći i potrebni kapaciteti za njenu provedbu.</p>	<p>AKTIVNOST 2.3 Izrada i praćenje provedbu Strategije o uspostavi sistema pružanja pravne pomoći te razvoj kapacitete pružalaca usluga pravne pomoći kako bi se oni osposobili za rad na predmetima nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja.</p> <p>Pod-aktivnosti:</p> <p>2.3.1 Definiranje strategije u cilju izgradnje kapaciteta pružalaca usluga pravne pomoći, na osnovu postojećeg zakonskog okvira i u skladu sa Strategijom o brizi za korisnike usluga suda u BiH.</p> <p>2.3.2 Provedba istraživanja na temu mogućih modela za pružanje besplatne</p>	UNDP, HJPC, Centri za edukaciju sudija i tužilaca, Agencija za ravnopravnost spolova BiH i centri za ravnopravnost spolova i Ministarstvo pravde BiH	71200 Međunarodni konsultant (1p30d750\$) 71300 Lokalni konsultant (1p40d250\$) 71600 Troškovi putovanja i dnevnica 72100 Podugovorene prostorije (4WGm8p) 74200 Troškovi štampanja	22,650 10,150 8,620 6,000 3,000
				71200 Međunarodni konsultant (1p20d750\$)	15,150

<p>Polazni osnov:</p>	<p>2. GODINA:</p>	<p>pravne pomoći u BiH.</p>	<p>71300 Lokalni konsultant (1p20d250\$) 5,150</p>	<p>7,590</p>
<p>Strategijom reforme sistema pravosuđa preporučuje se uspostava sistema za pružanje pravne pomoći, no ona ne sadrži strategiju provedbe i praćenja tih aktivnosti.</p>	<p>Podignuta je svijest i osnaženi kapaciteti sudskih službenika i organizacija civilnog društva u radu na predmetima seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja.</p>	<p>2.3.3 Praćenje javnog mnijenja u vezi sa povjerenjem građana u pravosudne institucije, pravnu osviještenost i tranzicijsku pravdu 2011 (1 Sistem ranog upozoravanja)</p>	<p>74200 Troškovi štampanja 2,000</p> <p>72100 Podugovoreni sistem ranog upozoravanja 36,000</p>	<p>2,000</p>
<p>Nepostojanje ciljanih prilika za edukaciju u oblasti rada na predmetima seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja unutar cjelokupnog sektora pravosuđa i sigurnosti.</p>	<p>3. GODINA:</p> <p>Ocijenjeni su djelotvornost i efikasnost uspostavljenih sistema pravne osviještenosti i pravne pomoći i uspostavljena mreža eksperata u oblasti seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja.</p>	<p>2.3.4 Razvoj kapaciteta (obuka predavača) centara za edukaciju sudija i tužilaca, agencija za ravnopravnost spolova i organizacija civilnog društva kako bi im se omogućilo izvođenje obuke o pružanju besplatne pravne pomoći.</p>	<p>71200 Međunarodni konsultant(1p10d500\$) 5,150</p> <p>71300 Lokalni konsultant(1p10d250\$) 2,650</p> <p>71600 Troškovi putovanja i dnevnica 3,516</p> <p>72100 Podugovorene prostorije 6,625</p>	<p>5,150</p>
<p>Pokazatelji:</p>		<p>2.3.5 Razvoj kapaciteta (obuka predavača) centara za edukaciju sudija i tužilaca, agencija za ravnopravnost spolova i organizacija civilnog društva kako bi im se omogućilo izvođenje obuke o seksualnom nasilju zasnovanom na spolu i porodičnom nasilju.</p>	<p>71200 Međunarodni konsultant(1p10d500\$) 5,150</p> <p>71300 Lokalni konsultant(1p10d250\$) 2,650</p> <p>71400 Analitičar stanja u oblasti ravnopravnosti spolova (1p24m/2010-11 NOB50%) 59,000</p> <p>71600 Troškovi putovanja i dnevnica 3,516</p> <p>72100 Podugovorene prostorije 6,625</p>	<p>5,150</p>
		<p>2.3.6 Izrada i realizacija programa obuke za lokalne službenike sudova i</p>	<p>71200 Međunarodni konsultant(1p14d500\$) 7,150</p>	<p>7,150</p>

Razvijeni kapaciteti pružalaca usluga pravne pomoći te uspostavljeni mehanizmi za praćenje njihovog rada.	javne pravobranioce, na temu besplatne pravne pomoći.	71300 Lokalni konsultant(1p14d250\$)	3,650
		71600 Troškovi putovanja i dnevica	8,532
		72100 Podugovorene prostorije	24,500
		71200 Međunarodni konsultant(1p14d500\$)	7,150
Razvijeni su kapaciteti za pružanje obuke u oblasti pružanja pravne pomoći, seksualnog nasilja baziranog na spolu i porodičnog nasilja za službenike suda, policije kao i predstavnike organizacija civilnog društva posredstvom centara za edukaciju sudija i tužilaca u suradnji sa agencijama za ravnopravnost spolova.	2.3.7 Izrada i realizacija programa obuke za lokalne službenike sudova i javne pravobranioce, na temu seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja.	71300 Lokalni konsultant(1p14d250\$)	3,650
		71600 Troškovi putovanja i dnevica	8,532
		72100 Podugovorene prostorije	24,500
		71200 Međunarodni konsultant(1p10d500\$)	5,150
	2.3.8 Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva u cilju pružanja podrške žrtvama seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja koji pokreću sudski spor, plus 40% programa malih grantova koliko će biti usmjereno na nasilje bazirano na spolu, a u vezi sa aktivnošću 3.1 (*).	71300 Lokalni konsultant(1p10d250\$)	2,650
		71600 Troškovi putovanja i dnevica	4,266
		72100 Podugovorene prostorije	12,250
		72600 Mikro grantovi	290,000
	2.3.9 Uspostava i početak rada mreže eksperata u oblasti seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja (povezivanje, web i konferencije jednom godišnje).	72100 Podugovorene prostorije	5,000
		72100 Podugovorene usluge web dizajna	10,000
		UKUPNO: (USD)	628,172
Zahtjevi sigurnosti (1%)			47,809
Generalne usluge upravljanja (7%)			338,009
UKUPNI BUDŽET			5,166,714

Tranzicijska pravda

Učinak 1-3

2,691,818

Pristup pravdi

Učinak 4-6

2,474,896

III. GODIŠNJI PLAN RADA

OČEKIVANI UČINCI <i>Polazni osnov, relevantni pokazatelji i godišnji ciljevi</i>	PLANIRANE AKTIVNOSTI <i>Navesti rezultate aktivnosti i sa njima povezane radnje</i>	VREMENSKI OKVIR				ODGOVORNI ZA REALIZACIJU	PLANIRANI BUDŽET		
		K1	K2	K3	K4		Izvor sredstava	Opis budžetske stavke	Iznos
<p>Učinak 1</p> <p>Vlada i druge interesne strane rade na izradi Državne strategije na polju tranzicijske pravde, te operacionaliziraju mehanizme u vezi s tim; Procesu razvijanja Državne strategije na polju tranzicijske pravde, kojima upravlja vlada, pružena potrebna tehnička i logistička podrška.</p> <p><i>Polazni osnov:</i> Ne postoji strateški pristup pitanju tranzicijske pravde na državnom nivou.</p> <p><i>Pokazatelji:</i> Izrađeni su Državna strategija na polju tranzicijske pravde i Akcijski plan za njenu provedbu.</p> <p><i>Ciljevi:</i> <i>Relevantni ishod programa za državu:</i></p>	<p>Rezultat aktivnosti 1.1: Podrška uspostavi Radne grupe</p> <p>Radnja: Podrška Ministarstvu pravde – Izrada koncepta rada Sekretarijata osnovanog u cilju pružanja podrške Radnoj grupi koju je oformilo Ministarstvo pravde za potrebe izrade Državne strategije na polju tranzicijske pravde.</p>	x				UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	71300 Lokalni konsultant-inicijalna podrška	10,000	
							71400 Voditelj programa	44,100	
							71400 Pravni analitičar (1p36mNOB-FT)	57,000	
							72500 Kancelarijski materijal	2,666	
							73100 Najam CP (2p36m370\$)	8,880	
							73400 Vozilo/najam i korištenje	10,000	
							74500 Bankovne i druge provizije	5,000	
		<p>Rezultat aktivnosti 1.1: Podrška uspostavi Radne grupe</p> <p>Radnja: Sazivanje sastanka između članova radne grupe i ključnih strateških partnera u cilju izrade akcijskog plana za period od 12 mjeseci.</p>	x				UNDP, Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	72100 Preduzeće podizvođač	5,000
						71600 Troškovi putovanja (30p4d174\$)		21,630	
						74200 Prijevod (4d8h100KM)		2,300	
		<p>Rezultat aktivnosti 1.1: Podrška uspostavi Radne grupe</p> <p>Radnja: Zapošljavanje službenika Sekretarijata uključujući (Vidi Dodatak 1 koji sadrži obrazac opisa poslova): (1) izvršioca na poziciji: viši lokalni koordinator / istraživač koji vrši nadzor nad radom Sekretarijata, (2) izvršioca na poziciji: istraživač za tranzicijsku pravdu, (1) izvršilac na poziciji analitičar/ stručnjak za procese.</p>	x	x			UNDP	71400 Lokalni koordinator istraživanja (1) (36mSB4/1)	37,920
						71400 Istraživač (1) (33mSB3/3) + (1) (33mP3/1-ALD)		81,630	
						71400 Suradnik za proces (33mSB3/3)		26,460	
						71600 Ukupno troškovi putovanja		10,000	
						72400 Komunikacije		2,300	
					74200 Štampanje/oglašavanje (4p)	3,200			
					72800 IT oprema (6PC, 1print) 4+PM, PAss	4,533			
					73100 Najam CP (36m4p370\$)	17,893			

	Rezultat aktivnosti 1.1: Podrška uspostavi Radne grupe Radnja: Sazivanje redovnih koordinacijskih sastanaka i sastanaka Radne grupe.		x	x	x	UNDP Ministarstvo pravde		72100 RLA (2y12meet50p250KM)	78,333
								72100 Podugovoreni sastanci (2y6meet2d50p50\$)	20,000
								74200 Štampa (ukupna suma)	3,333
	Rezultat aktivnosti 1.1: Podrška uspostavi Radne grupe Radnja: Konsultacije na nivou države i aktivnosti komunikacije sa građanima na temu Državne strategije*			x	x	UNDP Ministarstvo pravde, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice		72100 Konsultativni sastanci	26,666
<i>Polazni osnov:</i> - Nepostojanje adekvatnih mehanizama za evaluaciju i prikupljanje stečenih iskustava u oblasti inicijativa traženja istine. - Nepostojanje tehničkog znanja u vezi sa izradom propisa o memorijalima za žrtve sukoba. <i>Pokazatelji:</i> - Razvijeni su modeli za alternativne inicijative traženja istine na lokalnom i državnom nivou koji su testirani kroz provedbu pilot programa. - Pruženi su tehnička pomoć i obuka u cilju razvoja kapaciteta za izradu propisa o memorijalima za žrtve sukoba <i>Ciljevi:</i> <i>Relevantni ishod programa za državu::</i>	Rezultat aktivnosti 1.2: Stečena iskustva – Razvijeni su modeli na osnovu lokalne i međunarodne najbolje prakse – alternativni mehanizam traženja istine u odnosu na lokalnu Komisiju za istinu i pomirenje (TRC). Radnja: <u>Ispitivanje mehanizama traženja istine</u> – Pronalaženje i zapošljavanje eksperata i to: (1) izvršioca na poziciji međunarodnog stručnjaka sa iskustvom u drugim sličnim procesima, (1) izvršioca na poziciji međunarodnog stručnjaka sa iskustvom u BiH i (1) izvršioca na poziciji lokalnog eksperta;				x	UNDP		71200 Međunarodni ekspert (2p35d750\$)	52,800
								71300 Lokalni konsultant(1p35d250\$)	8,750
								71600 Troškovi putovanja i dnevnica	17,620
<i>Polazni osnov:</i> Potrebno je provesti ispitivanje početnog stanja na samom početku realizacije projekta.	Rezultat aktivnosti 1.2: Inicijalna studija o sistemu ranog upozoravanja; II faza Fonda za male grantove Radnja: <u>Izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva i komunikacija sa građanima</u> -		X	x	x	UNDP		71400 Pomoćnik za realizaciju programa (1p36mSB3/1)	26,664
								72600 Fond za male grantove	105,000

<p><i>Pokazatelji:</i></p> <p>- Znanje građana o procesima tranzicijske pravde obogaćeno je u odnosu na prethodni ciklus istraživanja javnog mnijenja.</p> <p>- Razvijeni su kapaciteti organizacija civilnog društva za provedbu lokalnih projekata tranzicijske pravde, kako je to utvrđeno tokom praćenja i evaluacije fondova za male grantove.</p> <p><i>Ciljevi:</i></p> <p><i>Relevantni ishod programa za državu:</i></p>	<p>Upravljanje i podrška provedbi programa za male grantove u cilju jačanja Strategije na polju tranzicijske pravde i/ili procesa dogovaranja. Preostalih 40% sredstava grantova biće usmjereno na pitanja u vezi sa nasiljem zasnovanom na spolu.</p>							73100 Najam CP (1p36m370\$)	4,440
								74200 Komunikacije	1,800
								74500 Bankovne i druge provizije	1,666
	<p>Rezultat aktivnosti 1.2: Inicijalna studija o sistemu ranog upozoravanja koja u obzir uzima pitanja ravnopravnosti spolova; II faza Fonda za male grantove</p> <p>Radnja: Praćenje javnog mnijenja u vezi sa tranzicijskom pravdom, povjerenjem građana u pravosudne institucije i poznavanjem propisa 2009 - 2011 (2 Sistem ranog upozoravanja).</p>	X	x			UNDP		72100 Podugovoreni sistem ranog upozoravanja	36,000
	<p>Rezultat aktivnosti 1.2: Inicijalna studija o sistemu ranog upozoravanja; II faza Fonda za male grantove</p> <p>Radnja: Osmišljavanje naknadnih aktivnosti koje će uslijediti nakon kampanje komunikacije sa građanima, izrada i distribucija video materijala snimljenog tokom prve faze projekta tranzicijske pravde.</p>			x	x	UNDP		72100 Podugovorena kampanja informiranja javnosti	33,333
<p>Učinak 2:</p> <p>Bolja pravna osviještenost, pristup besplatnoj pravnoj pomoći i razvijeni komunikacijski kapaciteti pravosudnih institucija i organizacija civilnog društva.</p> <p><i>Polazni osnov:</i></p> <p>Nedostatak informacija dostupnih javnosti i stručnjaka u oblasti komunikacije u tužilaštvima i kantonalnim/okružnim sudovima.</p> <p><i>Pokazatelji:</i></p> <p>- Službenici za komunikacije</p>	<p>Rezultat aktivnosti 2.1: Zaposleni su službenici za komunikaciju i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva. Uspostavljena je mreža za komunikaciju sa građanima.</p> <p>Radnja: Zapošljavanje i raspoređivanje službenika za komunikaciju, te osiguranje potrebne opreme u 3 kantonalna/okružna suda i tri kantonalna/okružna tužilaštva u FBiH i RS.</p>	x	x			UNDP, HJPC, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo pravde Federacije, kantonalne vlasti, organizacije civilnog društva i centri za edukaciju sudija i tužilaca.		71400 Koordinator tima za pristup pravdi (1p36mSB4/1)	37,920
								71400 Službenici za komunikaciju (6p30mSB3/2@83%)	77,400
								72100 Podugovorena restauracija	90,000
								72200 Namještaj	4,500
								72800 IT oprema (6p)	12,600
								72400 Komunikacije	2,833
								74200 Objavljivanje	1,500

<p>zaposleni su u sudovima, te su uspostavljeni redovni kanali komunikacije sa civilnim društvom u četiri kantona/regije na osnovu regionalne raspodjele predmeta od posebnog interesa za javnost (ratni zločini, organizirani kriminal, seksualno nasilje zasnovano na spolu, porodično nasilje).</p> <p>- Kapaciteti za pružanje usluga obuke u aktivnostima odnosa sa javnošću razvijeni su i dostupni u okviru programa obuke koju pružaju centri za edukaciju sudija i tužilaca.</p> <p><i>Ciljevi:</i></p> <p><i>Relevantni ishod programa za državu:</i></p>	<p>Rezultat aktivnosti 2.1: Zaposleni su službenici za komunikaciju i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva. Uspostavljena je mreža za komunikaciju sa građanima.</p> <p>Radnja: Zapošljavanje i raspoređivanje 3 kontakt osobe u organizacijama civilnog društva te osiguranje potrebne opreme kako bi se mobilizirali akteri u lokalnim zajednicama, uspostavio kontakt sa službenicima za komunikaciju te distribuirali i promovirali rezultati pravne osviještenosti.</p>		x	x		UNDP, HJPC, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo pravde Federacije, kantonalne vlasti, organizacije civilnog društva i centri za edukaciju sudija i tužilaca.		72600 Grantovi NVO-ima	120,000
	<p>Rezultat aktivnosti 2.1: Zaposleni su službenici za komunikaciju i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva. Uspostavljena je mreža za komunikaciju sa građanima.</p> <p>Radnja: Provedba obuke za službenike za komunikaciju i kontakt osobe pri organizacijama civilnog društva u oblasti primjene tehnika u vezi sa predmetima ratnih zločina, organiziranog kriminala, nasilja zasnovanom na spolu i porodičnog nasilja.</p>				x		UNDP, HJPC, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo pravde Federacije, kantonalne vlasti, organizacije civilnog društva i centri za edukaciju sudija i tužilaca.		71200 Međunarodni eksperti (2p10d500\$)
								71300 Lokalni moderator (1p10d250\$)	2,650
								71600 Troškovi putovanja	6,004
								72100 Podugovorena obuka	7,000
								74200 Troškovi štampanja	2,000
<p><i>Polazni osnov:</i></p> <p>Potrebno je provesti ispitivanje početnog stanja na samom početku realizacije projekta.</p> <p><i>Pokazatelji:</i></p> <p>- Bolja osviještenost građana i veći broj korisnika web stranice Službenog lista.</p> <p>- U cijeloj državi uočen je porast pravne osviještenosti kako među muškarcima tako i prema ženama.</p> <p><i>Ciljevi:</i></p> <p><i>Relevantni ishod programa za državu:</i></p>	<p>Rezultat aktivnosti 2.2: Razvijene su strategije komunikacije i informacije pravne prirode.</p> <p>Radnja: Zapošljavanje i raspoređivanje lokalnog stručnjaka za komunikaciju u cilju izrade i provedbe strategija komunikacije u vezi sa ciljevima u oblasti pristupa pravdi i poznavanjem propisa, a u skladu sa odredbama Strategije za brigu o korisnicima usluga suda. Pružanje ulaznih informacija za potrebe kampanje komunikacije sa građanima u oblasti tranzicijske pravde.</p>		x	x		UNDP, organizacije civilnog društva, agencija za odnose sa javnošću		71400 Suradnik za odnose s javnošću (1p33mSB3/2)	23,220
								71400 Suradnik na realizaciji programa/finansije IPA (1p36mSB3/1)	26,664
								72400 Komunikacije (PC)	1,800
								72800 IT oprema (4p-PC, PA, PR i TC)	8,400

								73100 Najamnina i režijski troškovi (4p36m370\$ - PC, PA, PR i TC)	17,760
	Rezultat aktivnosti 2.2: Razvijene su strategije komunikacije i informacije pravne prirode. Radnja: Zapošljavanje i raspoređivanje lokalnog pravnog stručnjaka u cilju pružanja pomoći u izradi strategije povećanja pravne osviještenosti građana te izradi paketa informacija pravne prirode.				x		UNDP, organizacije civilnog društva, agencija za odnose sa javnošću		
	Rezultat aktivnosti 2.2: Razvijene su strategije komunikacije i informacije pravne prirode. Radnja: Promoviranje, održavanje i podrška pravnog stručnjaka u nadogradnji baze podataka web stranice Službenog lista koja sadrži zakonsku građu države BiH i njenih entiteta.			x	x		UNDP, organizacije civilnog društva, agencija za odnose sa javnošću	71300 Lokalni IT ekspert	12,900
<i>Polazni osnov:</i> - U Strategiji o reformi sistema pravosuđa preporučuje se uspostava sistema pravne pomoći, no ne postoji razvijena strategija za provedbu i praćenje rada takvog sistema. - Nepostojanje ciljanih prilika za edukaciju ili za postupanje u predmetima seksualnog nasilja zasnovanog na spolu i porodičnog nasilja unutar cjelokupnog pravosudnog sistema i sistema sigurnosti. <i>Pokazatelji:</i> - Izrađena je Strategija za razvoj kapaciteta pružalaca usluga pravne pomoći, te je uspostavljen sistem za praćenje njegovog rada. - Razvijeni su kapaciteti za pružanje usluga obuke o pravnoj pomoći, seksualnom nasilju zasnovanom na spolu i porodičnom nasilju za	Rezultat aktivnosti 2.3: Izrada programa uspostave kapaciteta sistema za pružanje pravne pomoći na osnovu postojećeg zakonskog okvira. Radnja: Provedba studije o mogućim modelima za pružanje besplatne pravne pomoći u BiH.				x		UNDP, HJPC, centri za edukaciju sudija i tužilaca, agencije za ravnopravnost spolova i Ministarstvo pravde BiH	71200 Međunarodni konsultant(1p20d750\$)	7,575
								71300 Lokalni konsultant(1p20d250\$)	2,575
								71600 Troškovi putovanja i dnevnica	3,795
								74200 Troškovi štampanja	1,000
	Rezultat aktivnosti 2.3: Izrada programa uspostave kapaciteta sistema za pružanje pravne pomoći na osnovu postojećeg zakonskog okvira. Poduzete radnje: Izrada i realizacija programa obuke za lokalne službenike suda i javne pravobranioce na temu besplatne pravne pomoći.			x	x		UNDP, HJPC, centri za edukaciju sudija i tužilaca, mehanizmi za ravnopravnost spolova i Ministarstvo pravde BiH	71200 Međunarodni konsultant(1p14d500\$)	3,575
								71300 Lokalni konsultant(1p14d250\$)	1,825
								71600 Troškovi putovanja i dnevnica	2,133
								72100 Podugovorene prostorije	6,125

V. ARANŽMANI UPRAVLJANJA

Projekat Pristup pravdi biće proveden od strane UNDP-a u BiH na osnovu modaliteta Direktne provedbe, pod sveukupnom koordinacijom Zamjenika rezidentne predstavnice (DRR), Asistenta rezidentne predstavnice (ARR) i Menadžera portfelja za pravdu i ljudska prava (Programski analitičar), u skladu s UNDP-ovim pristupom upravljanju na bazi rezultata. UNDP BiH će preuzeti punu odgovornost za postizanje neposrednih ciljeva, kao i za upravljanje finansijskim sredstvima i ljudskim kadrom.

Upravljanje izdvojenim sredstvima će se vršiti u skladu s UNDP-ovom Politikom i procedurama provedbe programa i aktivnosti, na temelju trogodišnjeg plana rada (2009.-2011.) i s razrađenim budžetom. UNDP BiH će biti odgovoran za upravljanje i podnošenje izvještaja donatorima o sredstvima izdvojenim u okviru ovog radnog plana. Struktura upravljanja će biti sljedeća:

Projektni odbor

U cilju pružanja općih strateških smjernica i nadgledanja odvijanja projekta Pristup pravdi, biće uspostavljen Projektni odbor, s dodatnim pododborima za konkretne aktivnosti na projektu. Njegovi članovi će se sastajati dvaput godišnje radi revizije plana rada i pružanja smjernica i pomoći u rješavanju bilo kakvih poteškoća na koje se može naići tokom provedbe projekta. Takođe će biti odgovorni za nadgledanje revizije projekta na godišnjoj osnovi, kao i za donošenje odluka u ostalim trenucima utvrđenim projektom tokom provedbe. Štaviše, Projektni odbor će imati ulogu koordinacijskog mehanizma i osigurati da su inicijative na polju pristupa pravdi (s vlastitim strukturama upravljanja) usklađene i u stanju postići maksimalan nivo komplementarnosti i sinergije. Ovo tijelo će predstavljati jedinstveno mjesto za raspravu o raznim izazovima na polju pristupa pravdi, kao i za primjenu održivih rješenja uz široku podršku interesnih strana.

Projektni odbor će činiti članovi na sljedećim pozicijama:

- Izvršnoj poziciji, koju predstavlja vlasnik projekta i vrši funkciju predsjedavajućeg odbora, u ovom slučaju je to Rezidentna predstavница UNDP-a ili Zamjenik rezidentne predstavnice;
- Glavni dobavljač, koji pruža usluge potrebne za provedbu programa, u ovom slučaju je to UNDP;
- Viši institucijski korisnik, koji osigurava realiziranje dobiti projekta, u ovom slučaju su to akteri relevantnih institucija koje imenuje Ministarstvo pravde BiH i Visoko sudsko i tužilačko vijeće.

Viši predstavnici partnera mogu postati, *ex officio*, članovi Projektnog odbora. To mogu biti predstavnici bilateralnih donatora ili drugih međunarodnih i regionalnih institucija koje provode projekte na polju pravosudnog sektora u BiH. Viši predstavnici partnera mogu obuhvatiti i organizacije kojima je povjerena direktna provedba nekih projektnih aktivnosti. Dodatni članovi, *ex officio*, mogu biti i predstavnici tri konstitutivna naroda BiH kako bi se osigurala nacionalna ravnoteža.

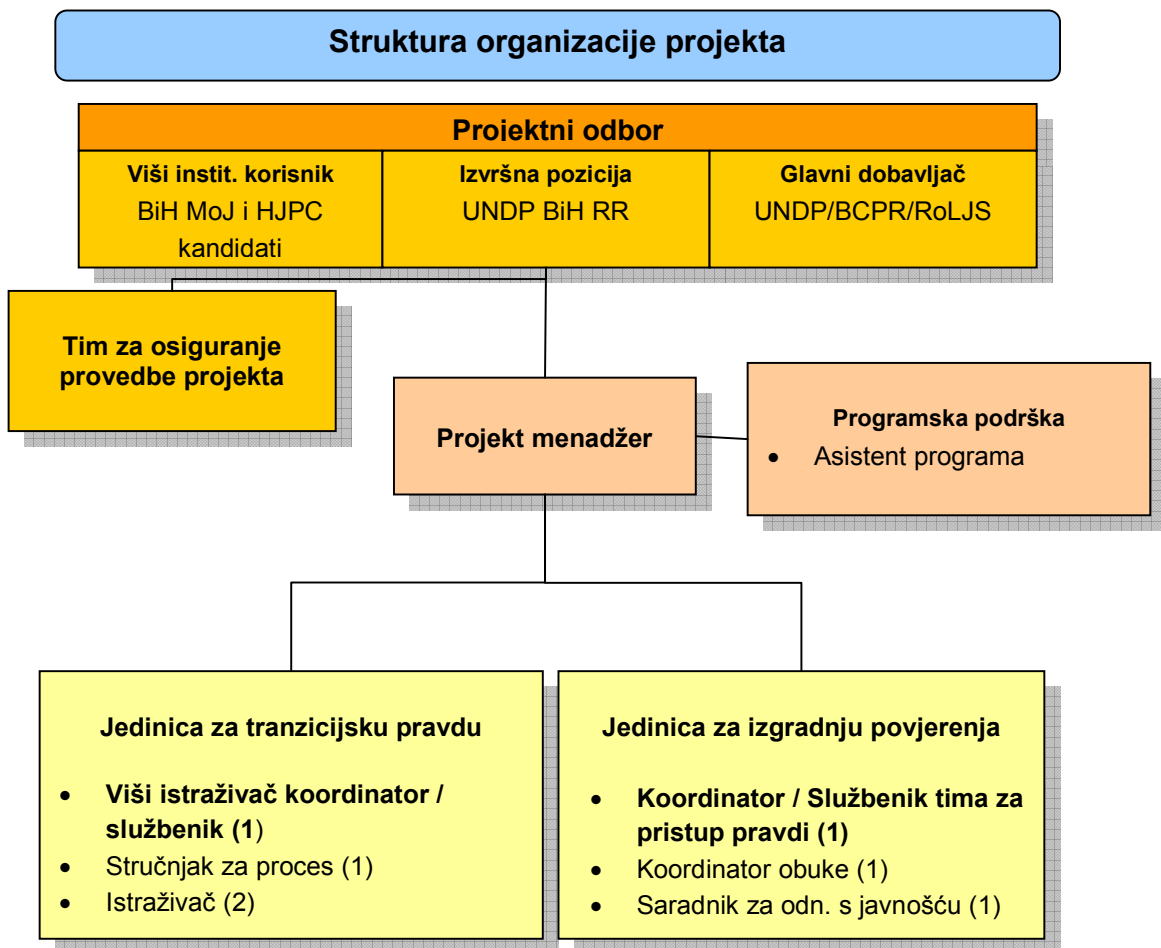
Tim za osiguranje provedbe projekta

Tim za osiguranje provedbe projekta će pružiti podršku Projektnom odboru u smislu obavljanja objektivnog i neovisnog nadzora i praćenja provedbe. Time će se osigurati utvrđivanje i realiziranje odgovarajućih ključnih rokova u upravljanju projektom.

Upravljanje projektom

U skladu sa standardnom praksom, projekat Pristup pravdi će usmjeravati i podržavati UNDP BiH Program na polju pravde i ljudskih prava, pod rukovodstvom Projekt menadžera za pristup pravdi. Projekt menadžer za pristup pravdi će biti odgovoran za nadgledanje provedbe projekta na svakodnevnoj osnovi u ime Projektnog odbora. Projekt menadžer za pristup pravdi će biti odgovoran za rukovođenje projektom na svakodnevnoj osnovi kako bi osigurao ostvarenje utvrđenih rezultata projekta, u skladu s datim poslovnim standardima i u okviru vremenskih i finansijskih ograničenja. Projekt menadžer će koordinirati rad svog ureda i rad dvije jedinice za dvije različite projektne komponente: jedinica za tranzicijsku pravdu i jedinica za izgradnju povjerenja. Projekt menadžer obavlja koordinaciju i podnosi izvještaj Menadžeru portfelja za pravdu i ljudska prava, Zamjeniku rezidentnog predstavnika i Asistentu rezidentnog predstavnika, a dužan je konsultirati Projektni odbor.

Potpun organigram projekta Pristupa pravdi izgleda ovako:

VI. MONITORING I EVALUACIJA

Zamjenik rezidentne predstavnice UNDP-a i Menadžer portfelja će biti zaduženi za ukupan nadzor nad projektom, u tijesnoj saradnji s Projektnim odborom. Odbor će održavati redovne sastanke na kojima će se raspravljati o provedbi programa i ocjenama napretka. Okvir rezultata i resursa (RRF) ugrađen u ovaj dokument će predstavljati osnovu za monitoring i izvještavanje. Dalji monitoring biće vršen na osnovu odvojenih radnih planova pripremljenih od strane projektnih timova koji će podnositi kvartalne izvještaje, što će omogućiti interesnim stranama da bilježe i ocjenjuju napredak na polju odvijanja aktivnosti.

Monitoring i evaluacija projekta biće osigurani od strane Jedinice projekt menadžmenta, u skladu s relevantnim UNDP-ovim smjernicama o upravljanju rezultatima. Provedbeni partneri će biti odgovorni za direktno praćenje određenih programskih komponenti.

Detaljnije:

- UNDP-ova jedinica projekt menadžmenta će nadgledati praćenje ukupnog programa u smislu kvaliteta aktivnosti, pitanja, rizika, naučenih lekcija i finansija. Vodiće se relevantne evidencije i podnositi kvartalni izvještaji o napretku.
- Provedbeni partneri će biti odgovorni za praćenje relevantnih komponenti i podnosiće kvartalne izvještaje o napretku UNDP-u.

Jedinica za vladavinu prava, pravdu i sigurnost pri Birou za prevenciju krize i oporavak (BCPR/RoLJS) obavlaće godišnju evaluaciju programa u tri faze:

- a) **Izveštaj o reviziji strategije:** Ova revizija će biti interni proces koji će biti obavljen krajem prve godine, u partnerskom odnosu s BCPR-om. To će biti prilika da se obavi revizija postignutog napretka i razradi strategija s Uredom u BiH u cilju rješavanja problema u provedbi projekta. Tim će ispitati sve relevantne aktere kako bi osigurao puni doprinos.
- b) **Privremeni izvještaj o reviziji:** Privremeni izvještaj će biti predmetom vanjske revizije koja će biti obavljena krajem druge godine. To će biti prilika da se istakne napredak postignut u provedbi projekta, kao i početni utjecaj provedenih aktivnosti. Biće to detaljnija evaluacija usmjerena više na utjecaj i napredak nego na strategiju. Dok će preporuke pokrivati sve aspekte procesa provedbe projekta, izvještaj će biti usmjeren na naučene lekcije i nabolje primjere iz prakse.
- c) **Konačni izvještaj o reviziji:** Sastavljanje Konačnog izvještaja o reviziji će biti obavljeno uz pomoć vanjske agencije za evaluaciju. Obuhvatiće sve aktere i provedbene partnere koji će ocijeniti uspjeh očekivanih učinaka i njihovu usklađenost s odgovarajućim ishodima. Ova revizija će poslužiti za ocjenu uspješnosti programa, i omogućiti korektivne ili dodatne aktivnosti kako bi se osiguralo da su svi učinci i željena postignuća realizirani.

Id. br.	Dokumentirani rezultati	Opis	Vremenski raspored	Interni/vanjski
1	Izvještaj o napretku	Narativni izvještaj o reviziji napretka provedbe programa i smjernica politike rada	1. godina	BCPR/RoLJS
2	Privremeni izvještaj o reviziji	Izvještaj sredinom projekta o ocjeni napretka postignutog u smislu rezultata definiranih Okvirom rezultata i resursa (RRF) i davanje preporuka	2. godina	BCPR/RoLJS
3	Konačni izvještaj o reviziji	Konačna evaluacija projekta radi procjene realizacije programskih rezultata definiranih Okvirom rezultata i resursa (RRF) i dokumentiranje naučenih lekcija	100% okončanje programa	BCPR/RoLJS Vanjska agencija za evaluaciju

VII. PRAVNI KONTEKST

Ovaj projektni dokument će predstavljati instrument iz člana 1. Standardnog osnovnog sporazuma (SBA) između vlasti Bosne i Hercegovine i UNDP-a od 07. 12. 1997. godine. Inicijativa predstavlja dio Akcijskog plana UNDP-ovog Programa za BiH (2005.-2009.), dogovorenog i potpisanog od strane Vijeća ministara BiH i UNDP-a, 03. 06. 2005. godine. Projekat postaje operativan nakon potpisivanja istog od strane vlasti BiH i UNDP-a u BiH.

Sljedeće vrste revizije mogu biti obavljene nad ovim dokumentom, samo uz potpis Rezidentnog predstavnika UNDP-a, pod uslovom da ostali potpisnici projekta nemaju primjedbe na predložene izmjene:

1. Revizije unutar bilo kojeg aneksa ili dodaci bilo kojem aneksu projektnog dokumenta.
2. Revizije koje ne podrazumijevaju velike izmjene neposrednih ciljeva, učinaka ili aktivnosti projekta, ali su uzrokovane reorganiziranjem već dogovorenih ostvarenja ili povećanjem troškova zbog inflacije; i
3. Obavezne godišnje revizije na osnovu kojih se ponovo utvrđuju faze realiziranja dogovorenih ostvarenja ili povećanih troškova usluga stručnjaka ili drugih troškova zbog inflacije.

VIII. ANEKSI

ANEKS 1: ANALIZA RIZIKA

Tranzicijska pravda

1) Politički rizici

- a) Postoji rizik da bi politički predlagači decentralizirane BiH mogli blokirati procese u okruženju Radne grupe za tranzicijsku pravdu i odbiti njene preporuke o usklađivanju normi i politika rada u BiH. Rasprava o takvim preporukama će vjerovatno naglasiti razlike u strukturi ove Radne grupe, a usvajanje ili odbijanje takvih preporuka može izazvati ostavke na članstvo u Radnoj grupi, i/ili uzajamno optuživanje u okviru ove Radne grupe na osnovu nacionalnog porijekla. Čak iako ova ekspertna Radna grupa uspješno dogovori mehanizme tranzicijske pravde za koje smatra da predstavljaju dobar kompromis u smislu centralizacije, rizik i dalje postoji da Upravni odbor ove Radne grupe za tranzicijsku pravdu neće prihvatiti te kompromisne prijedloge. U svakom slučaju, efekat po suštinu rada ove Radne grupe gotovo sigurno će biti obeshrabrujući.
- b) Organizacije civilnog društva izvan Radne grupe za tranzicijsku pravdu koje rade na pitanjima na polju tranzicijske pravde mogu se otuđiti zbog procesa izrade strategije. Rizik od isfrustriranosti organizacija civilnog društva i javnog uzajamnog optuživanja je prisutan ako utvrde da buduća strategija u izradi Radne grupe za tranzicijsku pravdu ne uzima u obzir njihov doprinos. Čak iako UNDP uspije umanjiti rizik tako što će uvjeriti vlasti BiH da obuhvate radnu grupu organizacija civilnog društva u svoj procesni model i odobriti da Sekretarijat Radne grupe za tranzicijsku pravdu, kojim rukovodi UNDP, postane veza između Radne grupe za tranzicijsku pravdu i Radne grupe organizacija civilnog društva radi transparentne komunikacije Radne grupe za tranzicijsku pravdu u smislu rasprava i prijedloga, kao i povratnih informacija organizacija civilnog društva, neće u potpunosti moći izbjeći javno međusobno optuživanje – nusproizvod organizacija civilnog društva zbog razočarenja što su neki od njihovih prijedloga mehanizama tranzicijske pravde ignorirani ili nisu u potpunosti usvojeni.

2) Strateški rizici

- a) Postoji rizik da Radna grupa neće prihvatiti regionalne inicijative na polju tranzicijske pravde: Postoji značajan broj lidera u okviru civilnog društva BiH (iako su još u manjini) koji su uložili i svoje vrijeme i svoj novac u Regionalnu komisiju jer vjeruju kako je u BiH i u regiji općenito potrebno zauzeti regionalni pristup kazivanja istine. Zbog rizika da je takav cilj organizacija civilnog društva trenutno manje značajno pitanje za Radnu grupu za tranzicijsku pravdu, taj rizik bi mogao i porasti ako se ispostavi da ova Radna grupa ignorira regionalni aspekt sukoba i/ili ako ne obuhvati strategijom regionalnu dimenziju.
- b) Neadekvatni kapaciteti institucija BiH za odnose s javnošću koji trebaju podržavati potrebe Radne grupe za tranzicijsku pravdu i sve veće potrebe za komunikacijom s javnošću, mogu dovesti u pitanje postizanje ciljeva. Iako će ova Radna grupa biti pothvat vlasti, vlasti BiH imaju veoma malo kapaciteta, previše fragmentiranih, kako za objavljivanje postignuća u radu Radne grupe za tranzicijsku pravdu tako i za reagiranje na javne kritike zbog percepcije neuspjeha. Iako kapacitet za odnose s javnošću UNDP-a u BiH može biti dovoljan za periodična saopćenja za štampu,

postoji rizik od preopterećenja njegovog kapaciteta zbog pažnje koju lokalni mediji mogu posvetiti procesima vezanim za Radnu grupu za tranzicijsku pravdu, kao i od potencijalnih (političkih ili ličnih) javnih uzajamnih optuživanja do kojih vjerovatno usput može doći.

- c) Postoji rizik od toga da će se UNDP vjerovatno i dalje smatrati predvodnikom u izradi strategije na polju tranzicijske pravde i provedbenog procesa, što sprečava vlasti da preuzmu punu odgovornost za to. Bez obzira na to koliko jasno UNDP predstavi svoju čisto suportivnu ulogu „sekretarijata“ u okviru odluke vlasti BiH da izrade Strategiju na polju tranzicijske pravde, postoji stalni rizik od toga da će UNDP smatrati vođom procesa, ili barem tijelom koji usmjerava proces, i, u konačnici, sadržaj strategije, u pravcu koji odgovara UNDP-u, a ne BiH.

Izgradnja povjerenja

1) Politički rizici.

- a) Nedavno usvojena Strategija reforme pravosudnog sektora posvetila je čitav Stub pitanjima pristupa pravdi i potvrdila da su ta pitanja bila zaspostavljena do sada, ali da i dalje ostaju prioritet kada je u pitanju pridruživanje BiH evropskim integracijama. Uprkos potrebi za što izraženijim pristupom pravdi i sistemima pravne pomoći u BiH, glavni rizik je i dalje vezan za odnos snaga među različitim akterima vlasti. Visoko sudske i tužilačko vijeće i Ministarstvo pravde imaju strateški interes u provedbi ciljeva na polju pristupa pravdi, međutim, zakonodavna vlast leži u rukama entitetskih i kantonalnih vlasti. Složenu upravnu strukturu države i njenog pravosudnog sistema ne bi trebalo potcijeniti, pogotovo što su krajnji ciljevi promjena stava i funkcioniranja pravosudnih institucija. Ovo ograničenje se posebno odražava na sistem pravnih lijekova u BiH, sistem koji koriste građani i oslanjaju se na njega u ostvarivanju svojih prava.
- b) Složeni sistem pravnih lijekova je vezan za pravosudni sistem u BiH. Sudovi koji su do sada uspostavljeni na državnom nivou su Ustavni sud i nedavno uspostavljeni Sud BiH. Federacija BiH (FBiH) ima 57 općinskih sudova i 10 kantonalnih sudova i Vrhovni sud FBiH. Republika Srpska (RS) ima 28 općinskih sudova i 5 okružnih sudova s Vrhovnim sudom kao trećestepenom instancom. Oba entiteta imaju svoje Ustavne sudove. Pravni sistem Brčko Distrikta funkcionira neovisno o centralnoj vlasti i sastoji se od Osnovnog suda i Žalbenog suda Brčko Distrikta. Kada je u pitanju nadležnost ovih sudova, mnoge žalbe podnesene na osnovu redovnog ili vanrednog pravnog lijeka završavaju na sudovima na entitetskom nivou, a u Federaciji BiH na sudovima na kantonalnom nivou. Ovo pokazuje složenost i nivoe vlasti na polju pristupa i realiziranja različitih prava koje potražuju građani.
- c) Štaviše, budući da je potražnja za naizraženijim sredstvima pristupa pravdi, pravnoj informaciji i pravnoj pomoći, čak i veća na lokalnom nivou, pitanje restrukturiranja i popunjavanja potrebnih kapaciteta na ovom nivou ostaje odgovornost lokalnih institucija (npr. lokalnih sudova), dok budžet, s druge strane, mora odobriti kantonalna (FBiH) ili entitetska (RS) vlast. To ovisi o entitetu u kojem je smješten sud ili tužilaštvo. Visoko sudske i tužilačko vijeće takođe ima ulogu tijela koje daje odobrenja u procesu resistematizacije lokalnih sudova i tužilaštava. Time se stvara lanac tijela koji daju odobrenja i dovodi do vanjskih rizika na koje se može utjecati i kojima se može upravljati, ali utjecaj na rezultate se ne može garantirati u trenutnoj upravnoj i političkoj klimi. Početne garancije su osigurane od strane Visokog sudske i tužilačkog vijeća, Ministarstva pravde BiH i entitetskih Ministarstava pravde, međutim, nivo daljeg angažmana struktura vlasti na svim nivoima se ne može predvidjeti, posebno na kraju projekta kada se očekuje transfer

stvorenih kapaciteta u nadležnost državnih institucija na lokalnom nivou. Projektne aktivnosti biće obavljane u tijesnom partnerskom odnosu s institucijama koje učestvuju u projektu, posebno s entitetskim vlastima, čime će se formirati čvrsta osnova za održiv transfer stvorenih kapaciteta.

2) Rizici pravne prirode.

- a) BiH još uvijek nije usvojila nacrt okvirnog zakona o pravnoj pomoći. Okončanje ovog procesa se očekuje u 2009. godini. Nakon toga, okvirni zakon će imati prednost nad entitetskim zakonom o pravnoj pomoći. U međuvremenu, Republika Srpska sastavila je vlastiti nacrt zakona o besplatnoj pravnoj pomoći i preuzela obavezu uspostave centara za pravnu pomoć pri osnovnim sudovima. Entitetska vlast RS-a takođe je izdvojila finansijska sredstva u ovu svrhu, tako da se razmještanje centara za pravnu pomoć očekuje u 2009. godini. Ipak, niti jedan zakon još nije usvojen. S druge strane, Federacija BiH i dalje ostaje izazov jer nacrt zakona nije pripremljen, a kantonalnu jurisdikciju nad pravnom pomoći još uvijek treba regulirati. Međutim, neki kantoni u Federaciji BiH već imaju operativne centre za pravnu pomoć (samo dva), ali nije sigurno kako će se ovo riješiti u budućnosti, s obzirom na novu strukturu koja tek treba biti uspostavljena. I dalje neizvjestan pravni okvir biće jedan od rizika kojim će projekat morati upravljati kako bi vremenski uskladio svoje aktivnosti s provedbom novih zakona, čije se usvajanje očekuje u 2009. godini. Zbog toga se vremenski okvir usvojenih zakona i neposredne aktivnosti ne mogu predvidjeti uprkos uvjerenjima stručnih struktura vlasti kako će pravni okvir za besplatnu pravnu pomoć biti usvojen do 2009. godine. Ministarstvo pravde i Visoko sudsko i tužilačko vijeće i dalje će podržavati provedbu projektnih ciljeva i osiguraće potrebnu podršku lokalnom nivou vlasti.

ANEKS 1: OPISI POSLA

Projekt menadžer – Opis posla

Naziv pozicije: Projekt menadžer
Lokacija: Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Dužnosti i odgovornosti:

Pod supervizijom Zamjenika rezidentnog predstavnika/Pomoćnika rezidentnog predstavnika i pod direktnom supervizijom Menadžera portfelja za pravdu i ljudska prava, Projekt menadžer vrši tehnički, finansijski i upravni nadzor nad projektom.

Dužnosti i odgovornosti Projekt menadžera su:

1. Preuzima punu odgovornost za uspješno izvršenje i provedbu projekta i odgovoran je UNDP-u za pravilnu i efektivnu upotrebu projektnih resursa.
2. Radi kao kontakt osoba za koordinaciju projekta s ostalim akterima na polju rada, partnerskim organizacijama, UNDP-om i provedbenim partnerima.
3. Prati relevantan razvoj događaja u pravosudnom sektoru u BiH, posebno pitanja tranzicijske pravde i pristupa pravdi u državi i u regiji.
4. Vršiti odabir i organizira, u tijesnoj saradnji s UNDP-om, imenovanje ostalog tehničkog privremenog osoblja, kako je definirano projektnim dokumentom.
5. Osigurava pripremu, ažuriranje, odobrenje/potpisivanje potrebnih projektnih radnih planova, kao i njihovu dostavu vlastima BiH i Uredu UNDP-a u BiH.

6. Omogućava rasprave i rad Projektnog odbora.
7. Osigurava mogućnosti Projektnih koordinatora da efektivno rukovode projektom, kao i ostalog projektnog osoblja kako bi efektivno mogli obavljati svoje dužnosti.
8. Priprema Godišnje projektne izvještaje (APR) i Konačni projektni izvještaj u skladu sa zadatim rokovima, kao i Godišnje revizije i procjene. Ovjerava ili odobrava projektne rashode i finansijske izvještaje, u skladu s finansijskim pravilima i procedurama koji se primjenjuju na projekte Direktne provedbe (DIM projekti).
9. Učestvuje u radnoj sredini ATLAS-a.
10. Zatupa projekat na sastancima s projektnim akterima.
11. Osigurava ugradnju pitanja ravnopravnosti spolova u sve politike djelovanja i aktivnosti i podnosi izvještaj u skladu s tim.

Stručna sprema:

- Diploma magistra prava, društvenih nauka, istraživanja i razvoja ili političkih nauka.
- Široko poznavanje pitanja vezanih za pravosudnu i društvenu reformu u državama u tranziciji.
- Iskustvo u radu s partnerima i/ili u izgradnji mreža. Poznavanje ostalih osjetljivih pitanja u vezi s regionalnom saradnjom.
- Dokaz o sposobnosti jasnog izražavanja ideja i rada samostalno i u timu, sposobnost pokazivanja samopouzdanja u kombinaciji s osjetljivim pitanjima kulture i spola.
- Iskustvo u istraživačkom radu i pisanju analitičkih izvještaja.
- Iskustvo u organiziranju obuke.
- Odlično poznavanje pravosudnog sistema, procesa obuke i reforme u Bosni i Hercegovini i u regiji.
- Široko razumijevanje pitanja vezanih za pravosudnu i društvenu reformu u državama u tranziciji.
- Poznavanje pisanog i govornog engleskog jezika, a znanje bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika je prednost.
- Poznavanje Poslovnika UNDP-a, radne sredine ATLAS-a, kao i PRINC II sredstava i metodologija upravljanja projektom je prednost.
- Vrhunske komunikacijske i interpersonalne sposobnosti, izvrsne informatičke sposobnosti koje podrazumijevaju obradu riječi (word processing), aplikacije baze podataka, prezentacijskog softwarea i interneta.

Viši istraživač koordinator na polju tranzicijske pravde – Opis posla

Naziv pozicije: Viši istraživač koordinator
Lokacija: Sarajevo, BiH

Dužnosti i odgovornosti:

Pod supervizijom Menadžera portfelja za pravdu i ljudska prava (Menadžer portfelja) i Projekt menadžera, Viši istraživač koordinator radi s Menadžerom portfelja na efektivnoj provedbi i uspješnom okončanju projekta, kao i blagovremenom postizanju njegovih ciljeva. Dužnosti i odgovornosti Višeg istraživača koordinatora su:

1. Vršiti operativno upravljanje zadatim projektnim rezultatima (relevantnim učincima), u skladu s projektnim dokumentom i politikama djelovanja i procedurama projekata Direktne provedbe (DIM projekti).
2. Vršiti operativno upravljanje Sekretarijatom i osobljem za tranzicijsku pravdu.
3. Priprema i ažurira akcijske radne planove i podnosi ih na odobrenje Menadžeru portfelja i Menadžeru portfelja Ureda UNDP-a u BiH.

4. Osigurava pripremu, dogovaranje i potpisivanje svih sporazuma, vezanih za zadate projektne učinke, s utvrđenim projektnim provedbenim partnerima.
5. Idenificira prilike za međusobno povezivanje i spajanje (sinergija) programa Ureda UNDP-a u BiH s regionalnim inicijativama, obavještava relevantne kolege o tome i dogovara sporazume radi ostvarenja rezultata.
6. Osigurava kvalitetno i blagovremeno obavljanje projektnih aktivnosti i sistematičnu diseminaciju rezultata i efekata kao osnovu zagovaranja i uspostave partnerskih odnosa.
7. Pruža pomoć u izradi i podnošenju izvještaja donatorima.
8. Podnosi redovne izvještaje o napretku Projekt menadžeru i Menadžeru portfelja.
9. Priprema kratke izvještaje (briefinge), teze za razgovor (talking points) i relevantne materijale, na zahtjev višeg menadžmenta.
10. Obavještava eksperte, konsultante, projektno/timsko osoblje, učesnike projekta i državne/međunarodne partnere o logističkim aranžmanima i internim procedurama monitoringa i izvještavanja o napretku postignutom radi realizacije neposrednih ciljeva projekta.
11. Istražuje zadate projektne aktivnosti, razgovara o nalazima sa supervizorom radi prevazilaženja prepreka, otkriva probleme i predlaže rješenja.
12. Priprema ulazne informacije za Godišnje projektne izvještaje (APR) i Konačni projektni izvještaj u skladu sa zadanim rokovima, i daje doprinos organiziranju Godišnjih revizija i procjena, u koordinaciji s Menadžerom portfelja.
13. Nadgleda timsko osoblje sekretarijata za tranzicijsku pravdu, kao i lokalne/međunarodne eksperte/konsultante koji rade za projekat (relevantni učinak).
14. Aktivno učestvuje u radnoj sredini ATLAS-a (npr. daje savjete i ulazne informacije za budžete-relevantni učinak, brine se za realizaciju projekta / učinka).
15. Osigurava ugradnju pitanja ravnopravnosti spolova u sve politike djelovanja i aktivnosti na projektu, kao i obuhvatanje navedenog u Godišnjem projektnom izvještaju (APR).

Stručna sprema:

- Poželjna postdiplomska diploma iz oblasti prava, društvenih nauka, istraživanja i razvoja ili političkih nauka.
- Najmanje 5 godina relevantnog radnog iskustva u promoviranju ljudskih prava, izgradnji povjerenja, promoviranju mira, i na aktivnostima vezanim za održiv povratak.
- Dobro razumijevanje pitanja vezanih za pravosudnu i društvenu reformu u BiH.
- Široko razumijevanje pitanja vezanih za tranzicijsku pravdu i države u tranziciji.
- Dobro razumijevanje međunarodnog okvira za ljudska prava, razvojnih pitanja i principa planiranja je prednost.
- Dobre interpersonalne, menadžerske i organizacijske sposobnosti.
- Tečno poznavanje pisanog i govornog engleskog jezika je obavezno.
- Poznavanje Poslovnika UNDP-a je prednost.
- Izvrsne informatičke sposobnosti koje podrazumijevaju obradu riječi (word processing), aplikacije baze podataka, prezentacijskog softwarea i interneta.

Koordinator tima za pristup pravdi

Naziv pozicije: Viši istraživač koordinator za pristup pravdi (A2J)

Lokacija: Sarajevo, BiH

Dužnosti i odgovornosti:

Pod supervizijom Menadžera portfelja za pravdu i ljudska prava (Menadžer portfelja) i Projekt menadžera, Viši istraživač koordinator radi s Menadžerom portfelja na efektivnoj provedbi i uspješnom okončanju projekta, kao i blagovremenom postizanju njegovih ciljeva. Dužnosti i odgovornosti Višeg istraživača koordinatora su:

1. Vršiti operativno upravljanje zadatim projektnim rezultatima (relevantnim učincima), u skladu s projektnim dokumentom i politikama djelovanja i procedurama projekata Direktne provedbe (DIM projekti).
2. Rukovodi Timom za pristup pravdi u okviru ukupnog projekta.
3. Priprema i ažurira akcijske radne planove i podnosi ih na odobrenje Menadžeru portfelja i Menadžeru portfelja Ureda UNDP-a u BiH.
4. Osigurava pripremu, dogovaranje i potpisivanje svih sporazuma, vezanih za zadate projektne učinke, s utvrđenim projektnim provedbenim partnerima.
5. Identificira prilike za međusobno povezivanje i spajanje (sinergija) programa Ureda UNDP-a u BiH s regionalnim inicijativama, obavještava relevantne kolege o tome i dogovara sporazume radi ostvarenja rezultata.
6. Osigurava kvalitetno i blagovremeno obavljanje projektnih aktivnosti i sistematičnu diseminaciju rezultata i efekata kao osnovu zagovaranja i uspostave partnerskih odnosa.
7. Pruža pomoć u izradi i podnošenju izvještaja donatorima.
8. Podnosi redovne izvještaje o napretku Projekt menadžeru i Menadžeru portfelja.
9. Priprema kratke izvještaje (briefinge), teze za razgovor (talking points) i relevantne materijale, na zahtjev višeg menadžmenta.
10. Obavještava eksperte, konsultante, projektno/timsko osoblje, učesnike projekta i državne/međunarodne partnere o logističkim aranžmanima i internim procedurama monitoringa i izvještavanja o napretku postignutom radi realizacije neposrednih ciljeva projekta.
11. Istražuje zadate projektne aktivnosti, razgovara o nalazima sa supervizorom radi prevazilaženja prepreka, otkriva probleme i predlaže rješenja.
12. Priprema ulazne informacije za Godišnje projektne izvještaje (APR) i Konačni projektni izvještaj u skladu sa zadanim rokovima, i daje doprinos organiziranju Godišnjih revizija i procjena, u koordinaciji s Menadžerom portfelja.
13. Nadgleda kratkoročne lokalne ili državne/međunarodne eksperte/konsultante koji rade za projekat (relevantni učinak).
14. Aktivno učestvuje u radnoj sredini ATLAS-a (npr. daje savjete i ulazne informacije za budžete-relevantni učinak, brine se za realizaciju projekta / učinka).
15. Osigurava ugradnju pitanja ravnopravnosti spolova u sve politike djelovanja i aktivnosti na projektu, kao i obuhvatanje navedenog u Godišnjem projektnom izvještaju (APR).

Stručna sprema:

- Poželjna postdiplomska diploma iz oblasti prava, društvenih nauka, istraživanja i razvoja ili političkih nauka.
- Najmanje 5 godina relevantnog radnog iskustva u promoviranju ljudskih prava, izgradnji povjerenja, pristupa pravdi, podizanju pravne svijesti i izgradnji kapaciteta.
- Dobro razumijevanje pitanja vezanih za pravosudnu i društvenu reformu u BiH.
- Široko razumijevanje pitanja vezanih za države u tranziciji i zahtjeve za pridruživanje EU.
- Dobro razumijevanje međunarodnog okvira za ljudska prava, razvojnih pitanja i principa planiranja je prednost.
- Dobre interpersonalne, menadžerske i organizacijske sposobnosti.
- Tečno poznavanje pisanog i govornog engleskog jezika je obavezno.
- Poznavanje Poslovnika UNDP-a je prednost.
- Izvrsne informatičke sposobnosti koje podrazumijevaju obradu riječi (word processing), prezentacijskog softwera i interneta.